

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 15Co/17/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1208226253
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 09. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Hajdínová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2022:1208226253.2

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Hajdínovej a členov senátu JUDr. Evy Mészárosovej a JUDr. Silvie Walterovej v právnej veci žalobcu: A. E. F. S. J. U. Č. X. Ý. , X. G. X.X.XXXX, V. L. L., V. Č.. XX/XX, zastúpený Advokátskou kanceláriou HASALA, s.r.o., Bratislava, Drieňová č. 34, IČO: 47 244 224, za ktorú koná JUDr. Stanislav Hasala, proti žalovanému: Hlavné mesto SR Bratislava, Bratislava, Primaciálne námestie č. 1, IČO: 00 603 481, zastúpený JUDr. Annou Polonyovou, advokátkou v Bratislave, Chorvátska č. 12, o zaplataenie sumy 16.390,50 € spolu s príslušenstvom, o zaplataenie sumy 75.247,83 € spolu s príslušenstvom, na odvolanie strán sporu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II. zo dňa 8. novembra 2016, č.k. 16 C 291/2008-525, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok Okresného súdu Bratislava II. zo dňa 8. novembra 2016, č.k. 16 C 291/2008-525, vo výroku II., ktorým súd v časti, v ktorej konanie zastavil, priznal žalobcovi právo na plnú náhradu trov konania, z m e ň u j e tak, že žalovanému p r i z n á v a nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.
- II. Žalovanému p r i z n á v a nárok náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.
- III. Žalobcovi p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1.1. Rozsudkom zo dňa 8.11.2016, č.k. 16 C 291/2008-525, súd prvej inštancie I. zastavil konanie v časti týkajúcej sa zaplataenia sumy 75.247,83 € a v tejto časti (výrokom II.) priznal žalobcovi právo na plnú náhradu trov konania. Ďalej, výrokom III., súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 6.400,-- € spolu s 10 % úrokom z omeškania ročne od 2.3.2009 do zaplataenia, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšnej časti (výrokom IV.) súd prvej inštancie žalobu zamietol a v tejto časti (výrokom V.) priznal žalovanému právo na náhradu trov konania v pomere 22 % z uplatnenej sumy.

1.2. Vo veci samej sa žalobca domáhal zaplataenia a/ sumy 246.890,-- Sk (8.195,25 €) ročne od 17.12.2006 do právoplatnosti rozsudku (ku dňu podania žaloby išlo o sumu 493.780,-- Sk/16.390,50 €), úroku z omeškania vo výške 5 % p.a. z dlžnej sumy od doručenia žaloby žalovanému do zaplataenia; b/ sumy 2.266.916,-- Sk (75.247,83 €), c/ náhrady trovy konania. Skutkovým základom bol nezákonný zásah žalovaného do vlastníckeho práva žalobcu k nehnuteľnostiam vedeným pre okres Bratislava II, Obec Ba-m.č. Ružinov, katastrálne územie X., v LV č. XXXX ako parcela č. XXXXX/X-zastavané plochy a nádvoria vo výmere 435 m2, parcela č. XXXX/X-orná pôda vo výmere 95 m2. Predchádzajúcim výlučným vlastníkom týchto pozemkov bol otec žalobcu Ing. E. F., narodený dňa X.XX.XXXX, ktorý zomrel dňa XX.X.XXXX. V čase dedičského konania po ňom boli tieto nehnuteľnosti súčasťou parcely č. XXXX/X-záhrady vo výmere 1325 m2, vedená v LV č. XXXX.

K protiprávnemu zásahu do vlastníckych práv právneho predchodcu žalobcu došlo ešte v roku 1960, keď sa na danom pozemku začala bez predchádzajúcej dohody budovať cestná komunikácia pre motorové vozidlá smerujúca k vtedajšiemu národnému podniku Slovnaft. Po smrti otca žalobcu dané nehnuteľnosti nadobudol žalobca

na základe dedičského rozhodnutia - osvedčenia o dedičstve D 977/2001, Dnot 159/2001, zo dňa 14.2.2002, ktoré nadobudlo účinky právoplatného uznesenia o dedičstve dňa 1.3.2002, do podielového spoluvlastníctva s pozostalou manželkou poručiteľa Ing. L. F.. Táto skutočnosť bola zapísaná do evidencie katastra nehnuteľností už v novembri 2002. Neskôr s Ing. L. F. sa dohodol na zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva k daným nehnuteľnostiam reálnou delbou; vklad bol povolený pod č. V-XXXX/XX dňa 17.5.2004. Súčasťou predmetnej dohody bol aj geometrický plán č. 101/2002, ktorý bol podkladom pre zrušenie podielového spoluvlastníctva reálnym rozdelením k parcelám č. XXXX/X, č. XXXX/X, č. XXXX/X, č. XXXX/X-X, všetky nachádzajúce sa v katastrálnom území X. a bezprostredne susediace s pôvodnou parcelou č. XXXX/X, od ktorej sa v dvoch postupných krokoch oddelili uvedené parcely č. XXXXX/X a č. XXXX/X, ktoré sú predmetom konania. Predmetom vyporiadania podielového spoluvlastníctva bola len väčšia časť pôvodnej parcely č. XXXX/X najmä z dôvodu, že na zvyšnej časti tejto parcely bola už vybudovaná cestná komunikácia. Následne došlo k vytvoreniu nových parciel č. XXXX/X, č. XXXX/X a č. XXXXX/X. Skôr, ako sa mohlo prikrčiť ku konkrétnym krokom smerujúcim k usporiadaniu aj týchto novovytvorených parciel, došlo k ďalšiemu nezákonnému zásahu do vlastníckych práv žalobcu tým, že dňa 12.8.2004 Mestská časť Bratislava - Ružinov, ako príslušný stavebný úrad, svojím rozhodnutím č. XXXX/XXXXX/GAŠ, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 14.9.2004, vyvlastnila pozemky označené vo výrokovej časti ako položky č. II, III v celkovej výmere 126 m², a síce parcelu č. XXXX/X diel 3 vo výmere 95 m² a parcelu č. XXXX/X diel 4 vo výmere 31 m², obe vo vlastníctve otca žalobcu, ktorého pobyt (podľa rozhodnutia) nebol známy. Vyvlastňovalo sa ale od osoby, ktorá v danom čase už nežila. Rozhodnutie sa týkalo parciel evidovaných v katastri nehnuteľností už ako parcely č. XXXX/X, č. XXXX/X, č. XXXXX/X. Vyvlastnenie sa uskutočnilo v prospech žalovaného pre stavbu „Cestná svetelná signalizácia Slovnaftská - Komárňanská ulica“. O vyvlastnení sa dozvedel až dňa 31.3.2005 v dôsledku realizácie stavebnej činnosti na dotknutých pozemkoch. Následne žiadal, aby po zrušení vyvlastňovacieho rozhodnutia bola majetkovoprávne vysporiadaná aj parcela č. XXXXX/X-zastavané plochy a nádvoria vo výmere 836 m², na ktorej bola už v minulosti postavená cestná komunikácia na Slovnaftskej ulici bez vykúpenia alebo vyvlastnenia a ako náhradu za spoluvlastnícky podiel vo výške 1/2 žiadal poskytnúť náhradný pozemok označený ako parcela č. XXXX nachádzajúca sa v katastrálnom území Ružinov a vo vlastníctve Hlavného mesta SR Bratislava. Rozhodnutie o vyvlastnení bolo zrušené rozhodnutím Krajského stavebného úradu v Bratislave zo dňa 8.6.2000, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 17.6.2005. Napriek uvedenému žalovaný stavebné práce neprerušil, naďalej pokračoval v ich výkone a dňa 2.8.2005 ako príslušný stavebný úrad sám rozhodol, že do majetkového vysporiadania pozemkov bude povolené predčasné užívanie stavby „Cestná svetelná signalizácia Slovnaftská - Komárňanská ulica“. Opätovný návrh žalovaného na vyvlastnenie danej časti pozemkov Krajský stavebný úrad v Bratislave zamietol rozhodnutím zo dňa 26.1.2006, č. A/XXXX/XXXXX-X/DRO, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 24.2.2006, s odôvodnením, že vyvlastniť možno pozemky, stavby a práva k nim potrebné na uskutočnenie stavieb alebo na realizáciu opatrení vo verejnom záujme, pričom nie je možné dodatočne vyvlastniť pozemky, na ktorých je stavba už postavená. Okrem trvalého zásahu do jeho vlastníckych práv došlo na strane žalovaného k bezdôvodnému obohateniu tým, že dotknuté pozemky užíval bez právneho dôvodu. So súhlasom súdu žalobca zmenil žalobu a domáha sa uloženia povinnosti žalovanému zaplatiť mu sumu 8.195,25 € ročne z titulu bezdôvodného obohatenia, za obdobie od 17.12.2006 do 17.12.2008 spolu v sume 16.390,50 €, úrok z omeškania vo výške 10 % zo sumy 16.390,50 € od 2.3.2009 do zaplatenia, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku; uloženia povinnosti žalovanému zaplatiť mu sumu 75.247,83 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku, ako aj náhradu trov konania. V priebehu konania žalovaný bol ochotný zaplatiť žalobcovi za 95 m² pozemku, ktorý bol zastavaný na základe stavebného povolenia z roku 2004 a stavba bola skolaudovaná v roku 2005 ako „Cestná svetelná signalizácia Komárňanská - Slovnaftská“ za 1/2 výmery prináležiacej žalobcovi, kúpnu cenu 2.300,-- Sk/m²; s poskytnutím náhradného pozemku žalobcovi nesúhlasil. Vo vzťahu k pozemku pod komunikáciou postavenú v roku 1960 poukázal žalovaný na to, že vlastnícky z uvedenej parcely patrí žalobcovi 435 m². Nespochybnuje vlastnícke právo žalobcu k zastavaným pozemkom a nenamietal zákonný spôsob ich nadobudnutia. Jeho snahou bolo usporiadať vlastnícke práva formou finančného protiplnenia v priebehu konania, s čím žalobca nesúhlasil; dohoda medzi stranami sporu uzavretá nebola.

1.3. Predmetom konania po pripustení zmeny žalobného petitu na pojednávaní dňa 27.4.2010 bol teda ustálený nárok žalobcu na zaplatenie sumy 8.195,25 € ročne z titulu bezdôvodného obohatenia; za obdobie od 17.12.2006 do 17.12.2008 spolu v sume 16.390,50 €, spolu s úrokom z omeškania vo výške 10 % ročne zo sumy 16.390,50 € od 2.3.2009 do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku; zaplatenia sumy 75.247,83 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku; náhrady trov konania.

1.3.1. Právne súd prvej inštancie dôvodil ustanoveniami § 135c, § 456 veta prvá, § 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka, čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, zákonom č. 66/2009 Zb. o niektorých opatreniach pri majetkoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky.

1.3.2. Mal za to, že žaloba v časti týkajúcej sa zaplatenia sumy 75.247,83 € ako ekvivalent hodnoty nehnuteľností bola dôvodná. Vzhľadom na to, že v priebehu konania (v roku 2015) žalobca uzatvoril s Národnou diaľničnou spoločnosťou, a.s., Bratislava, IČO: 35 919 001, ako kupujúcim kúpnu zmluvu, predmetom ktorej boli nehnuteľnosti vedené v LV č. XXXX pre okres Bratislava II., Obec BA-m.č. Ružinov, katastrálne územie X., ako parcely (aj) č. XXXXX/X, č. XXXX/X (v celkovej výmere 530 m²), žalobca zobral žalobu späť v časti týkajúcej sa zaplatenia sumy 75.247,83 €; z tohto dôvodu postupom podľa ustanovenia § 145 C.s.p. súd konanie v danej časti zastavil.

1.3.3. V časti týkajúcej sa zaplatenia sumy 16.390,50 € za užívanie nehnuteľnosti označenej ako parcela č. XXXX/X v období od 17.12.2006 do 17.12.2008 súd prvej inštancie žalobe vyhovel čiastočne. Výšku bezdôvodného obohatenia určil sumou 6.400,-- € v zmysle znaleckého posudku č. 5/2014 Slovenskej Technickej Univerzity v Bratislave, Stavebná fakulta STU v Bratislave, vo zvyšnej časti, prevyšujúcej sumu 6.400,-- €, súd prvej inštancie potom žalobu ako nedôvodnú zamietol.

1.3.4. V časti, v ktorej bolo konanie zastavené, súd prvej inštancie priznal žalobcovi proti žalovanému právo na náhradu trov konania v celom rozsahu z dôvodu, že žalobca procesne nezavinil zastavenie konania (§ 256 ods. 1, ods. 2 C.s.p.). Počas celého súdneho konania totiž nedošlo k finančnému vyporiadaniu medzi stranami sporu k parcelám č. XXXX/X., č. XXXXX/X. Žalovaný neinicioval do rozhodnutia súdu prvej inštancie usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemku pod stavbou, neposkytol žalobcovi žiadne finančné plnenie, ani neinicioval konanie o usporiadanie vlastníckych práv v konaní o nariadení pozemkových úprav podľa osobitného predpisu. Až v roku 2015 došlo k uzavretiu kúpnej zmluvy medzi žalobcom a Národnou diaľničnou spoločnosťou, a.s., predmetom ktorej boli aj sporné pozemky.

1.3.5. S poukazom na ustanovenie § 255 ods. 1, ods. 2 C.s.p. súd prvej inštancie priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 22 % podľa zásad o pomernom úspechu žalovaného. Žalobca žiadal zaplatiť sumu 16.390,50 €, priznaná mu bola suma 6.400,-- €; úspech žalobcu tak predstavoval 39,04 %, úspech žalovaného bol vo výške 60,96 %, čistý úspech žalovaného potom predstavoval 22 % (60,96 % - 39,04 % = po zaokrúhlení 22 %).

1.3.6. Úrok z omeškania súd prvej inštancie priznal žalobcovi podľa ustanovenia § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka odo dňa 2.3.2009 podľa zmenenej žaloby.

2. Proti tomuto rozsudku podali včas odvolanie obe strany sporu.

2.1. Odvolanie žalobcu smerovalo proti rozsudku vo výroku III., IV. a V. dôvodiac, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f/ C.s.p.), konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods. 1 písm. d/ C.s.p.). V časti týkajúcej sa zaplatenia sumy 16.390,50 € súd prvej inštancie správne posúdil právny základ a dôvody uplatneného nároku, nesprávne ale určil výšku bezdôvodného obohatenia žalovaného, keď vychádzal výlučne zo znaleckého posudku č. 5/2014 vypracovaného znaleckým ústavom a vo zvyšnej časti žalobu zamietol a v dôsledku toho priznal žalovanému právo na náhradu trov konania v pomere 22 %. Súdu prvej inštancie predložil celý rad tvrdení, listinných dôkazov, odôvodňujúcich podstatne vyššiu výšku sumy bezdôvodného obohatenia, ku ktorým súd prvej inštancie neprihliadol a ani sa s nimi v odôvodnení rozsudku nevysporiadal. Podľa výslovného znenia čl. 15 ods. 2 základných princípov C.s.p. pritom „Žiaden dôkaz nemá predpísanú zákonnú silu“ (t. j. znalecký posudok č. 5/2014 nemá vyššiu váhu ani „dôkaznú silu“ ako iné dôkazy založené v spise). Uvedený princíp je ešte umocnený v § 191 ods. 1 a 2 C.s.p., podľa ktorého vierohodnosť každého dôkazu môže byť spochybnená, a ktoré tiež vyjadruje zásadu voľného hodnotenia dôkazov, a to každého dôkazu jednotlivo a všetkých dôkazov v ich vzájomnej súvislosti. V žalobe si uplatnil nájomné vo výške taktiež určenej znaleckým posudkom, a to č. 56/2008 zo dňa 2.10.2008, vyhotovenom súdnym znalcom Ing. E. A., v ktorom bolo nájomné určené v sume 15,46 €/m²/rok (465,83 Sk/m²/rok), čomu pri úhrnnej výmere užívaných pozemkov v rozsahu 530 m² zodpovedá suma 8.195,25 € ročne a celkovo 16.390,50 € za 2 roky od 17.12.2006 do 17.12.2008. Podľa podania realitnej kancelárie POLIS zo dňa 5.8.2008, ktoré bolo vystavené na základe konzultácie s ďalším znalcom - Doc. Ing. Z. C., PhD., vyplýva výška aktuálnej ceny prenájmu pozemkov v danej lokalite zaokrúhlene v sume 20,-- €/m²/ročne; uplatnil si teda nájomné v nižšej sume 15,46 €/m²/rok podľa znaleckého posudku Ing. E. A.. Zdôraznil, že samotný žalovaný pri prenájme porovnateľných pozemkov (ak je žalovaný v postavení prenajímateľa) reálne v praxi dlhodobo postupuje tak, že za prenájom svojich pozemkov na

obdobné účely inkasuje čiastky porovnateľné a vyššie ako sú uplatnené v žalobe. Má tak za to, že ním uplatnená suma je dôvodná, primeraná a zodpovedajúca zásade rovnosti subjektov v súkromnoprávných vzťahoch i rovnakému zákonnému obsahu a ochrane ústavne garantovaného vlastníckeho práva. Závery znaleckého posudku č. 5/2014 namietal predovšetkým z dôvodov, že tento znalecký posudok vo svojich dôsledkoch de facto jeho ako vlastníka dvojnásobne trestá. Totiž je poškodený nielen okupáciou pozemku proti jeho vôli a nemožnosťou jeho reálneho užívania, ale aj určením nízkej všeobecnej hodnoty pozemku a nájomného. Bol toho názoru, že právna ochrana záujmov toho, do práva ktorého bolo neoprávnene zasiahnuté, nemôže byť porovnávaná s ochranou práv neoprávneného stavebníka. Tým skôr, že sa jedná o prípad dodatočného usporiadania právnych vzťahov na základe vedome protiprávneho konania. V tejto súvislosti mal žalobca za to, že pri určení výšky nájomného v rámci voľného hodnotenia dôkazov treba prihliadnuť aj ku konkrétnym okolnostiam tohto prípadu, ku správaniu sa žalovaného pred podaním žaloby i v priebehu samotného súdneho konania: a/ jedná sa o dôsledok stavby na cudzom pozemku postavenej na ňom proti vôli jeho vlastníka, b/ usporiadanie nebolo vykonané v čase prvého zásahu v roku 1960, ani v čase druhého zásahu v roku 2005, ani v primeranom čase po 2. zásahu do jeho vlastníckych práv (žalovaný neponúkol zámenu pozemkov, neinicioval pozemkové úpravy ani iné rozumné usporiadanie vzťahov), c/ žalovaný pri stavbe v roku 2005 nebol dobromyseľný, upozornil ho na nezákonný stav v apríli 2005, pričom žalovaný vtedy ani po zrušení vyvlastňovacieho rozhodnutia v júni 2005 stavebné práce neprerušil a následne dňa 2.8.2005 žalovaný ako príslušný stavebný úrad sám rozhodol o povolení predčasného užívania stavby, t.j. stavba je dnes 11,5 roka v tomto „dočasnom režime“ bez kolaudačného rozhodnutia, d/ totálna neúcta žalovaného k vlastníckym právam (žalobcu). Aj v rozhodnutí o predčasnej kolaudácii sa výslovne uvádza, že predčasné užívanie je časovo limitované „do prvého zasadania poslancov, kde sa rozhodne o spôsobe vysporiadania, čo žalovaný zjavne nedodrжал, i keď si bol vedomý, že jeho pozemok je dlhodobo bezodplatne užívaný proti vôli vlastníka. e/ Podanie šikanózneho návrhu na zloženie predčastí na trovy konania po 5 rokoch od začatia sporu; žalovaný v rozpore s dobrými mravmi výslovne zneužil procesný inštitút (nálehom Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 11.5.2016, sp.zn. PL. ÚS 30/2015-55 vyslovený za protiústavný) za skutkového stavu, keď sám protiprávne vedome užíval cudzí pozemok. Je zrejme, že protiprávny stav by v danej veci trval „donekonečna“, ak by ako vlastník pozemku nepodal žalobu, pritom k trvalému usporiadaniu vlastníckych práv žalovaný nijako neprispel. To sa uskutočnilo až v rámci prípravy „nultého obchvatu“ formou uzavretia kúpnej zmluvy s NDS, a.s., na základe úradnej výzvy pred vyvlastnením. Pokiaľ súd prvej inštancie v rozsudku neprihliadol na ním predložené listinné dôkazy a ani sa s nimi, so súvisiacimi tvrdeniami žalobcu, v odôvodnení rozsudku nijako vecne nevysporiadal, v časti týkajúcej sa určenia výšky bezdôvodného obohatenia konanie zaťažil vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. S dôrazom na ustanovenie § 220 ods. 2 C.s.p. odvolateľ dôvodil, že súd je povinný vyrovnať sa s argumentmi strán, ktoré by mohli mať vplyv na rozhodnutie vo veci, teda uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, pričom ak súd odmietne argument strany, musí ho v odôvodnení rozhodnutia vyvrátiť alebo aspoň spochybníť. Iba samotné konštatovanie, že argument je irelevantný, bez bližšieho odôvodnenia prečo si to súd myslí, je neprípustným a svojvoľným spôsobom vyrovnania sa s argumentom. Vyslovil presvedčenie, že pokiaľ by sa súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia vysporiadal aj s predmetnými tvrdeniami a dôkazmi, bola by zrejme skutková a právna neudržateľnosť záverov súdu prvej inštancie v otázke určenia výšky bezdôvodného obohatenia. Tým, že rozsudok v danej časti mechanicky vychádza len z posledného znaleckého posudku č. 5/2014 bez bližšieho odôvodnenia, rozhodnutie súdu prvej inštancie je v danej časti nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov. V súdnom spise je ale dostatok podkladov pre prijatie správnych záverov zo strany odvolacieho súdu. Len je potrebné po zopakovaní, príp. doplnení, dokazovania vykonané dôkazy inak vyhodnotiť a prijať logické, odôvodnené a presvedčivé závery. Odvolaciemu súdu navrhol rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku III., IV., V. zmeniť a uložiť žalovanému povinnosť zaplatiť mu sumu 16.390,50 € spolu s príslušenstvom; žiadal priznať náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2.2. Odvolanie žalovaného smerovalo proti rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku II., ktorým súd priznal žalobcovi právo na plnú náhradu trov konania v časti uplatneného nároku v sume 75.247,83 €, v ktorej súd konanie zastavil. Dôvodil, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, rozsudok súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Žalobou podanou dňa 17.12.2008 si žalobca uplatnil dva nároky. Jedným sa domáhal zaplata náhrady v sume 16.390,50 € s príslušenstvom z titulu užívania dvoch pozemkov označených ako parcely registra „C“ č. XXXX/X-orná pôda vo výmere 95 m², č. XXXX/X-zastavané plochy a nádvorja vo výmere 435 m² pod časťami miestnej komunikácie Slovnaftská ulica v Bratislave (žalovaným), bez právneho dôvodu, za obdobie dvoch rokov pred podaním žaloby. Druhým sa domáhal

zaplatenia náhrady v sume 75.247,83 € bez bližšieho určenia právneho titulu. Až na pojednávaní dňa 7.10.2014 žalobca uviedol, že sumu 75.247,83 € požaduje ako jednorazovú náhradu za vecné bremeno, trvalé obmedzenie vlastníckeho práva k obidvom pozemkom zastavaným touto miestnou komunikáciou. Nakoľko výška náhrady za užívanie predmetných pozemkov spolu o výmere 530 m² bola sporná, súd prvej inštancie nariadil na určenie výšky všeobecnej hodnoty nájmu znalecké dokazovanie. Súdom prvej inštancie ustanovená znalkyňa Ing. B. J. určila všeobecnú hodnotu nájmu za obidva roky (od 17.12.2006 do 17.12.2008) spolu v sume 5.670,-- €. Z dôvodu nesúhlasu žalobcu s takouto výškou hodnoty nájmu súd prvej inštancie na návrh žalobcu ustanovil kontrolného znalca, ústav súdneho znalectva, Slovenskú technickú univerzitu v Bratislave, ktorý všeobecnú hodnotu nájmu určil s rozdielom 4,21 % vyšším, v sume 6.400,-- €, čo znalec odôvodnil logickým výsledkom rôzneho pohľadu znalcov a ich odlišných odborných názorov na dva hodnotiace koeficienty. V obidvoch posudkoch je stanovená približne rovnaká jednotková všeobecná hodnota pozemku, z ktorej sa určuje všeobecná hodnota nájmu a všeobecná hodnota vecného bremena. Všeobecná jednotková hodnota predmetných pozemkov bola v danom období u obidvoch znalcov takmer rovnaká, v sume cca 85,-- €/m², čo za obidva pozemky zodpovedá celkovej všeobecnej hodnote - cene (85,-- € x 530 m²) cca 45.000,-- €. Žalobca sa však domáhal zaplatenia náhrady len za obmedzenie vlastníckeho práva až sumu 75.247,83 €. Po podaní žaloby Národná rada Slovenskej republiky schválila zákon č. 66/2009 Z.z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom vysporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky, podľa ktorého (žalovanému) vzniklo od 1.7.2009 zákonné vecné bremeno k parcele č. XXXXX/X-zastavané plochy a nádvoria vo výmere 435 m² v katastrálnom území X., na ktorom v roku 1960 Slovnaft, n.p., vybudoval na základe stavebného povolenia č. XXX-XX/XXXX časť miestnej komunikácie - Slovnaftskú ulicu. Obsahom zákonného vecného bremena je držba a užívanie pozemku pod stavbou, vrátane príľahlej plochy, s právom uskutočniť stavbu a zmenu stavby, ktorú (žalovaný) ako obec nadobudol od štátu bez pozemku. Vlastníkovi pozemku, žalobcovi, zákon ukladá povinnosť trpieť výkon vlastníckeho práva zodpovedajúceho vecnému bremenu do vykonania pozemkových úprav. Táto miestna komunikácia prešla na základe zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí z vlastníctva štátu do vlastníctva žalovaného, ktorý vznikol na základe zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení a zákona č. 377/1990 Zb. o hlavnom meste SR Bratislave. Dňa 30.6.2016 vzniesol námietku premlčania nároku žalobcu na prípadnú finančnú náhradu z titulu vecného bremena, ktoré vzniklo od účinnosti zákona dňa 1.7.2009 a uplatnené žalobcom bolo až dňa 7.10.2014. V nadväznosti na citovaným zákonom stanovené vecné bremeno (bez vymedzenia, či do vykonania pozemkových úprav je zriadené za odplatu alebo bezodplatne), súd prvej inštancie uznesením zo dňa 1.7.2015 ustanovil ústav súdneho znalectva Slovenskú technickú univerzitu v Bratislave, aby vyčíslil všeobecnú finančnú hodnotu za časovo neobmedzené vecné bremeno ako jednorazovú finančnú náhradu vo vzťahu k tomuto jednému pozemku (parcely č. XXXXX/X-zastavané plochy a nádvoria vo výmere 435 m²) v katastrálnom území X.. Dodatkom č. 1 č. 16/2015 zo dňa 30.11.2015 k znaleckému posudku Slovenská technická univerzita v Bratislave určila všeobecnú hodnotu vecného bremena ku dňu spracovania tohto dodatku ako jednorazovú finančnú náhradu za časovo neobmedzené obmedzenie vlastníckeho práva parcely č. XXXXX/X-zastavané plochy a nádvoria vo výmere 435 m² v sume 18,50 €/1 m²; za 435 m² v celkovej sume 8.100,-- €. Vychádzal pritom zo všeobecnej hodnoty pozemku ku dňu vypracovania dodatku, ktorú stanovil na sumu 108,65 €/m². Žalobca požadoval náhradu za časovo neobmedzené vecné bremeno v jednotkovej cene 141,97 € za 1 m², za obidva pozemky vo výmere 530 m² v sume 75.247,83 €, čo je v hrubom nepomere k znalcom určenej jednorazovej náhrade za časovo neobmedzené vecné bremeno 18,50 € za 1 m², za obidva pozemky v sume 9.800,-- € (pomer 13,26:84,74). Po vypracovaní predmetného dodatku č. 1 žalobca podaním doručeným súdu dňa 22.1.2016 vzal späť žalobu v časti týkajúcej sa zaplatenia sumy 75.247,83 €. Späťvzatie časti žaloby odôvodnil tým, že od 4.12.2015 už nie je vlastníkom týchto pozemkov, nakoľko dňa 23.11.2015 uzatvoril kúpnu zmluvu, ktorou obidva pozemky pod hrozbou vyvlastnenia previedol do vlastníctva NDS, a.s., pre účely stavby diaľnice, rýchlostnej cesty „R7 Bratislava-Ketelec-Bratislava Prievoz“. Sám (žalovaný) súhlasil so zastavením konania v tejto časti a zdôraznil, že nezavinil zastavenie konania a z tohto dôvodu žiadal náhradu trov konania. Súd pochybil, že výrokom rozsudku ním napadnutého priznal plnú náhradu trov konania žalobcovi a nie jemu tvrdiac, že žaloba bola dôvodná v časti týkajúcej sa zaplatenia sumy 75.247,83 € ako ekvivalent hodnoty nehnuteľností s odkazom na ustanovenie § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z., § 151n až 151p Občianskeho zákonníka. Žalobca zobral žalobu v uvedenej časti späť ale z dôvodu, že uzatvoril s NDS, a.s., ako kupujúcim dňa 23.11.2015 kúpnu zmluvu, ktorej predmetom boli predmetné parcely. Hoci súhlasil s čiastočným späťvzatím žaloby, bol názoru, že svojím konaním nezavinil zastavenie konania; v tejto súvislosti poukázal na § 145, § 255, § 256 C.s.p. Aj podľa § 146 ods. 2 O.s.p. (§ 256 ods. 1 C.s.p.) ak dôjde k zastaveniu sporového

konania v dôsledku späťvzatia žaloby, ktoré procesne zavinila strana, súd prizná náhradu trov konania protistrane. Súd musí skúmať procesnú zodpovednosť pri rozhodovaní o trovách konania. Z procesného hľadiska je žalobcovým zaviniením na zastavení konania jeho dispozitívny procesný úkon, späťvzatie žaloby, a preto je povinný nahradiť trovy konania žalovanému. Vnútorná pohnútka žalobcu vedúca k späťvzatiu žaloby nezbavuje procesnej zodpovednosti žalobcu na zastavení konania (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 14.9.2010, sp.zn. 7 M Cdo 4/2010), preto ak žalobca vzal žalobu späť, je jeho späťvzatie žaloby procesným zaviniením na zastavení konania. Len ak by späťvzatie žaloby bolo spôsobené zaviniením žalovaného, napr. v tom, že po podaní žaloby plnil žalobcovi to, čo bolo predmetom žaloby, treba vyvodiť, že v tomto rozsahu žalovaný zavinil zastavenie konania a žalobca mal vo veci úspech a má právo na náhradu trov konania, k čomu v danom prípade ale nedošlo. Zavinenie je potrebné posudzovať len z procesného hľadiska a nie podľa hmotného práva z dôvodu, že v opačnom prípade by išlo o posúdenie dôvodnosti uplatneného nároku vo veci samej (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 14.10.2008, sp.zn. 5 M Cdo 12/2008).

K právnym záverom, či žaloba bola podaná dôvodne, by v danom prípade bolo možné dôjsť až prejednaním veci a meritórnym rozhodnutím. Ak vezme žalobca v priebehu konania žalobu späť bez toho, aby žalovaný jeho nárok uspokojil, ide vždy na strane takéhoto žalobcu o procesné zavinenie a žalovanému patrí náhrada trov súdneho konania (uznesenie Krajského súdu v Ústí nad Labem zo dňa 15.7.2005, sp.zn. 35 Co 550/2005). V prípade, ak konanie bolo sčasti zastavené, treba dôvodiť, že v tomto nároku nemal žalobca úspech tým, že zavinil zastavenie konania (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 6 M Cdo 19/2010).

Zdôraznil, že v prejednávanej veci žalobca čiastočné späťvzatie žaloby v časti týkajúcej sa zaplatenia sumy 75.247,83 € z titulu trvalého obmedzenia užívania pozemkov odôvodnil prevodom vlastníckeho práva týchto pozemkov na iný subjekt a nie z dôvodu procesného konania, zavinienia, žalovaným. Žalobca ani netvrdil, že žalobu v uvedenom rozsahu vzal späť v dôsledku procesného konania žalovaného. Podľa názoru žalovaného súd prvej inštancie ani neskúmal procesnú zodpovednosť strán sporu na zastavení konania. Za preukázanie „nezavinienia žalobcu“ na zastavení konania považoval zjavne to, že aj keď o žalobe meritórne nerozhodol, vyhlásil, že požadovaná suma 75.247,83 € je ekvivalentom hodnoty nehnuteľností, a tým deklaroval žalobu za dôvodnú. Tento predčasný záver o výsledku sporu vyslovil súd prvej inštancie napriek ním vykonaného dôkazu, znaleckého posudku, ktorý túto jednorazovú finančnú náhradu za vecné bremeno vyčíslil len v sume 9.800,-- € (pomer 13,26:84,74) a náhradu trov konania priznal žalobcovi z celej žalovanej sumy 75.247,83 €. Súd prvej inštancie v hodnotení možného výsledku sporu uviedol len tie z vykonaných dôkazov, ktoré by potvrdili jeho názor o úspešnosti žalobcu v spore. Nevyhodnotil dôkazy, argumenty a obranu jeho (žalovaného), ktorými deklaroval zákonné vecné bremeno k pozemku pod miestnou komunikáciou vybudovanou štátnym podnikom okolo roku 1960, ktorú nadobudol od štátu bez pozemku na základe zákona o majetku obcí z roku 1991, na ponuku danú žalobcovi na odkúpenie druhého pozemku pod zastávku MHD za trhovú cenu porovnateľných susedných pozemkov, za ktorú už zaplatil vyvlastňovaciu náhradu, nevysporiadal sa ani s ním vznesenou námietkou premlčania žalobcom uplatneného nároku, ani s námietkami ohľadom nereálnosti výšky žalobcom požadovanej náhrady, ktorú mal zaplatiť z verejných zdrojov. Súd prvej inštancie v rozsudku zo žalobcom predložených dôkazov, zápisu predkupného práva NDS, a.s., na obidva pozemky, ponuky na odpredaj pozemkov do vlastníctva NDS, a.s. (v ktorej žalobca vymazal údaje o kúpnej cene), nedospel k logickým skutkovým záverom, že tieto pozemky už nemôže dohodou vysporiadať žalobca so žalovaným, ani k skutkovým záverom, že v dôsledku výkupu pozemkov pre účely výstavby rýchlostnej komunikácie dôjde aj k zrušeniu a fyzickému odstráneniu predmetného úseku miestnej komunikácie Slovnaftská ulica vo vlastníctve žalovaného, a tým k zániku jeho zodpovednosti za trvalé neoprávnené užívanie pozemkov, ktoré sú predmetom sporu. Na základe týchto skutočností sa stal uplatnený nárok žalobcu na poskytnutie jednorazovej finančnej náhrady za trvalé obmedzenie vlastníckeho práva k obidvom pozemkom zastavaným miestnou komunikáciou Slovnaftská ulica voči nemu nedôvodný. Odvolaciemu súdu navrhol rozsudok súdu prvej inštancie v ním napadnutom rozsahu zmeniť tak, že právo na plnú náhradu trov konania prizná jemu (žalovanému); žiadal náhradu trov odvolacieho konania.

3.1. Žalobca vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalovaného vyslovil presvedčenie, že odvolaním žalovaného napadnutý výrok rozsudku je správny a zákonný po skutkovej i právnej stránke. Súd prvej inštancie podľa jeho názoru postupoval v súlade s ustanoveniami právneho poriadku, v súlade s princípom práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd; rovnako v súlade s princípom spravodlivosti a najmä zmyslom a účelom procesného inštitútu náhrady trov konania

podľa Civilného sporového poriadku. K rovnakému výkladu a právnenému posúdeniu, k akému dospel súd prvej inštancie, dospeli vo svojej rozhodovacej praxi aj najvyššie súdne autority: Ústavný súd Slovenskej republiky, Ústavný súd Českej republiky. Nesúhlasil s tvrdením žalovaného, že zastavenie konania zaviniel sám (žalobca). Zmyslom a účelom náhrady trov konania v súdnom konaní je poskytnúť úspešnej strane náhradu tých trov konania, ktoré v súvislosti s konaním musela zaplatiť, pričom by ich zaplatiť nemusela, ak by nedošlo ku konaniu pred súdom, resp. ak by konanie nebolo nutné viesť; o takýto prípad však v tejto veci ide. Podaná žaloba bola len nevyhnutnou reakciou na dlhodobý protiprávny stav (zabratie pozemkov žalobcu proti jeho vôli - ich zastavanie cestou, resp. rozšírením zástavky MHD), ktorý žalovaný nemal záujem riešiť pred podaním žaloby ani v priebehu 8-ročného konania pred súdom prvej inštancie - nikdy ani len neponúkol zaplataenie náhrady za všetky zastavané pozemky, nenavrhol zámenu za iné pozemky, nedal podnet na pozemkové úpravy, neposkytol žiadne čiastkové plnenie a navyše stavbu cestnej svetelnej križovatky ponechal od roku 2005 (sám žalovaný zároveň ako stavebný úrad) v „dočasnom“ režime predčasného užívania. Všetky tieto skutočnosti pritom súd prvej inštancie v konaní skúmal a výslovne sa k nim vyjadril aj v odôvodnení rozsudku. Jeho vlastnícke právo k dotknutým pozemkom bolo v konaní nesporné a ani žalovaný ho nijako nespochybňoval. V konaní spochybňoval nie podstatu (právny základ), ale len výšku žalobou uplatneného nároku (v konaní zisťovanú i znaleckými posudkami).

V konaní ako takom však bolo primárne usporiadanie pomerov, ktoré nastali bezdôvodným (bez právneho titulu) zásahom do práv vlastníka, pričom tento nárok žalobcu bol v plnej miere dôvodný. To nakoniec potvrdzuje žalovaný aj tým, že odvolaním nenapáda výroky č. III. až V. rozsudku, keďže súhlasí s výškou sumy, ktorú má zaplatiť za užívanie pozemkov bez právneho dôvodu. Napokon ak by jeho nárok nebol dôvodný, ani NDS, a.s., by od neho nevykúpila všetky pozemky, ktoré boli predmetom konania. Ak sa niekto dôvodne bráni „neprávou“, nemôže hradíť trovy konania (a už vôbec nie narušiteľovi, ktorý by bol takto „odmenený“ za svoje protiprávne správanie). K výkladu ustanovenia § 256 ods. 1 C.s.p. žalobca odkázal na Veľký komentár k Civilnému sporovému poriadku (Števček, Ficová, Baricová, Mesiarkinová, Bajánková, Tomašovič a kol., nakl. C. H. Beck, 2016), na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 8.2.2017, č.k. I. ÚS 629/2016-24 (hoci v danej veci išlo o skutkovo odlišnú situáciu, a to odporovateľnosť právnych úkonov). Podstatou nálezu však bolo, že princíp procesného výsledku nemožno chápať výlučne formalisticky a vyvodzovať závery len z toho, že strana nakoniec dosiahla uspokojenie svojej pohľadávky. Vždy je nutné skúmať aj existenciu hmotnoprávneho vzťahu medzi stranami sporu. Ústavný súd Slovenskej republiky tiež konštatoval, že z § 146 ods. 2 O.s.p. vyplývalo, že pokiaľ bola pre správanie žalovaného vzatá žaloba späť a tá bola podaná dôvodne, je povinný nahradiť trovy konania žalovaný. Z uvedeného pravidla vyplývajú 3 predpoklady priznania náhrady trov konania žalobcovi: a) späťvzatie žaloby žalobcom, b) správanie žalovaného a c) dôvodnosť žaloby. K obdobným záverom o neprípustnosti formalizmu a nevyhnutnosti skúmania aj iných okolností významných pre rozhodnutie dospel aj Ústavný súd Českej republiky, keď vo svojich nálezocho konštatoval, že princíp procesného výsledku sa nedá chápať formálne, nakoľko nielen petit, ale aj žalobné tvrdenie, teda dôvody žaloby, vyjadrujú, prečo sa žalobca žalovaného plnenia domáha (nález Ústavného súdu Českej republiky zo dňa 8.3.2011, sp.zn. I. ÚS 2899/10; zo dňa 17.1.2017, sp.zn. III. ÚS 2741/16). Súd prvej inštancie procesnú zodpovednosť na zastavení konania skúmal a práve na tom základe ju ustálil tak, že procesné zavinenie nemožno pričítať jemu ako žalobcovi, nakoľko nevzal späť žalobu bez uvedenia dôvodu. Išlo o žalobu reagujúcu na dlhotrvajúci protiprávny stav namietaný vlastníkom (nezákonné zásahy do vlastníckeho práva v roku 1960 a 2005). Aby bolo možné v prípade späťvzatia žaloby bez ďalšieho rozhodnúť o náhrade trov konania v prospech žalovaného, musela by byť žaloba vzatá späť bezdôvodne, v predmetnej právnej veci ale tomu tak nie je. V späťvzati žaloby podrobne uvádza dôvody späťvzatia žaloby. Je ním uzatvorenie kúpnej zmluvy s investorom bratislavského „nultého obchvatu“ - Národnou diaľničnou spoločnosťou, a.s., keďže na základe právoplatného územného rozhodnutia vydaného Okresným úradom Bratislava, odbor výstavby a bytovej politiky, č. OU-BA-OVBP2-2014/75043/ZAD zo dňa 23.10.2014 získal štát v zmysle § 7a ods. 1 zákona č. 669/2007 Z.z. predkupné právo na jeho nehnuteľnosti vedené v LV č. XXXX. Navyše sám žalovaný ako orgán územného plánovania musel mať o príprave nultého obchvatu vedomosť nepochybne skôr ako on. NDS, a.s., mu v liste zo dňa 2.7.2015 výslovne uvádza, že pokiaľ na odkúpenie pozemkov neprivolí, bude nútená pristúpiť k vyvlastňovaciemu konaniu podľa § 108 zákona č. 50/1976 Zb. stavebného zákona. Zdôraznil, že do tejto situácie ho uviedol v najväčšej miere sám žalovaný tým, že za celý čas súdneho konania od roku 2008 neusporiadal právne vzťahy s ním. Súd prvej inštancie prihliadol na všetky okolnosti prípadu týkajúce sa späťvzatia žaloby a rozhodol v súlade so zmyslom a účelom Civilného sporového poriadku. Správne zhodnotil pojem „procesné zavinenie“, zohľadnil špecifiká tohto konkrétneho prípadu a v spojení s uplatnením základných princípov Civilného sporového poriadku rozhodol ústavne konformným spôsobom o priznaní náhrady trov konania v tejto

časti. Odvolaciemu súdu navrhol rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. potvrdiť; trval na svojom odvolaní zo dňa 13.3.2017 proti rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku III., IV., V.

3.2. Žalovaný vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalobcu zopakoval, že z obsahu celého odvolania vyplýva, že žalobca sa domáha priznania náhrady za užívanie pozemku zastavaného miestnou komunikáciou, ktorú určil žalobcom zabezpečený znalec. V odvolaní tvrdí, že tento ním predložený listinný dôkaz má rovnakú právnu silu ako znalecký posudok vypracovaný súdom prvej inštancie ustanovený znalecký ústav. Vytyka súdu prvej inštancie, že tento posudok nepovažoval za rovnocenný dôkaz. S týmto právne nepodloženým názorom žalobcu nesúhlasí. Takýto posudok mal podľa Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30.6.2016 iba povahu listinného dôkazu. Nesplňa však ani kritériá súkromného znaleckého posudku podľa § 209 C.s.p. účinného od 1.7.2016, preto nemôže byť posudzovaný ako znalecký posudok vypracovaný súdom prvej inštancie ustanoveným znalcom. Súd prvej inštancie na návrh žalobcu a na určenie výšky nájmu ustanovil znalkyňu Ing. B. J., ktorá vypracovala znalecký posudok č. 22/2012, podala vyjadrenie č. 1

k pripomienkam žalobcu a žalovaného k tomuto znaleckému posudku. Žalobca mal výhrady voči tomuto znaleckému posudku, žiadal vykonať ďalší dôkaz vypracovaním kontrolného znaleckého posudku. Tomuto návrhu žalobcu súd prvej inštancie vyhovel a uznesením nariadil vypracovanie kontrolného znaleckého posudku ústavu súdneho znactva Slovenskej technickej univerzite v Bratislave. Ústav vypracoval kontrolný znalecký posudok č. 5/2014, v ktorom metódou polohovej diferenciácie určil celkovú výšku nájmu pozemku vo výmere 530 m² za obdobie dvoch rokov od 17.12.2006 do 17.12.2008 len v sume o 730,-- € (0,67 € za 1 m² ročne) vyššej ako určila znalkyňa Ing. Zuzana Palčová v znaleckom posudku č. 22/2012. Zo záverov kontrolného znaleckého posudku vyplýva, že znalkyňa Ing. B. J. určila v kontrolovanom znaleckom posudku č. 22/2012 koeficient všeobecnej situácie, obchodnej a priemyselnej polohy, technickej infraštruktúry a povyšujúcich faktorov objektívne s riadnym zohľadnením miestnych pomerov (t.j. nie účelovo a nestrane). Nepatrné odchýlky v hodnotách predmetných koeficientov sú podľa záverov kontrolného znaleckého posudku logickým výsledkom rôzneho pohľadu znalcov na problematiku. Obidvaja súdom prvej inštancie ustanovení znalci zhodne konštatovali, že pre uplatnenie porovnávacej metódy na určenie všeobecnej hodnoty pozemku nebol k dispozícii dostatočný počet identifikovateľných a hodnoverných podkladov za posudzované obdobie, preto použili metódu polohovej diferenciácie. Žalobca sa nestotožnil ani s kontrolným znaleckým posudkom a závermi obidvoch znalcov. V odvolaní sa nedôvodne snaží uvedením niektorých príkladov preukázať, že žalovaný aj realitné kancelárie prenajímajú pozemky na podnikateľské účely, síce v iných lokalitách, v iných mestských častiach, v inom čase, na iné účely ako je prejednávaný pozemok, ale za vyššie ceny, preto sa domáha, aby bola cena nájmu jeho pozemku za roky 2007 a 2008 určená porovnávacou metódou na podklade týchto pre tento pozemok neporovnateľných ukazovateľov (iné obdobie, iné lokality, s iným účelom užívania, iný spôsob využitia pozemku). S poukazom na § 4b a § 6 cestného zákona stavba miestnej komunikácie nie je stavbou postavenou na účely podnikania, neužíva ju za účelom dosiahnutia zisku, ale slúži miestnej doprave, je určená každému na bezplatné všeobecné užívanie obvyklým spôsobom. Preto aj cena nájmu pozemku pod takouto stavbou budovanou vo verejnom záujme nemôže byť totožná so všeobecnou hodnotou, cenou nájmu pozemku, za ktorú podnikatelia, ktorých citoval žalobca v odvolaní, prenajímajú resp. získavajú do vlastníctva pre účely stavieb budovaných na podnikateľské účely. Súd prvej inštancie venoval náležitú pozornosť objasneniu veci, vykonal dokazovanie spôsobom, ktorý navrhoval žalobca. Nesúhlas žalobcu s výsledkom rozhodnutia súdu prvej inštancie, v ktorom úplne nevyhovel jeho žalobe, nemožno považovať za nesprávne skutkové zistenia, ku ktorým súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov. Tak ako v priebehu súdneho konania, aj v odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, sa žalobca snažil opakovaným uvádzaním nepravdivých tvrdení, až invektív na neho, ovplyvniť rozhodovanie súdu prvej inštancie za účelom priznania neprimeranej náhrady za užívanie pozemku nachádzajúceho sa pod časťou miestnej komunikácie. Z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplynulo, že predmetnú časť pozemku vo vlastníctve právneho predchodcu žalobcu v roku 1960 zastavala štátna organizácia Slovnaft n.p. stavbou pozemnej komunikácie. On (žalovaný) vznikol na základe zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a zákona č. 377/1990 Zb. o hlavnom meste SR Bratislave, predmetnú pozemnú komunikáciu ako miestnu komunikáciu (tak ako všetky ostatné miestne komunikácie na území Bratislavy) nadobudol prechodom z vlastníctva štátu v zmysle zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí. Túto pozemnú komunikáciu, ako aj prevažnú časť ostatných miestnych komunikácií na území Bratislavy, nadobudol bez technickej a právnej dokumentácie a bez vlastníckeho práva k pozemkom zastavaným touto inžinierskou stavbou. Štát, súc si zjavne vedomý toho, že na obce presunul túto ťarchu, v roku 2009 čiastočne riešil túto situáciu prijatím zákona č. 66/2009 Z.z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré

prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky, ktorým zriadil k týmto pozemkom zákonné právo vecného bremena v prospech vlastníkov stavby, neriešil otázku odplaty za vecné bremeno. V rámci pozemkových úprav mali byť za tieto pozemky pridelené iné pozemky; doteraz neboli v tomto katastrálnom území vykonané pozemkové úpravy. Ďalším právnym krokom štátu zameraným na riešenie tejto situácie bola novela zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov, ktorý umožnil (§ 24e) pozemky pod miestnymi komunikáciami, ktoré neboli majetkovoprávne vysporiadané, dodatočne vyvlastniť na základe žiadosti vlastníka komunikácie podanej najneskôr do 31.12.2020. K podaniu žiadosti o vyvlastnenie pozemkov je okrem zabezpečenia finančných prostriedkov na vyplatenie vyvlastňovacích náhrad však potrebné predložiť technickú dokumentáciu (geometrické plány so zameraním miestnej komunikácie), ktorú mu štát pri odovzdaní miestnych komunikácií neodovzdal. Následnou novelou cestného zákona preto štát (§ 24d ods. 2) určil, že Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky od 1.1.2017 zabezpečuje centrálnu evidenciu aj miestnych komunikácií, ktorej súčasťou bude aj zameranie týchto stavieb. Je všeobecne známa skutočnosť, že nemá dostatok finančných prostriedkov na zabezpečenie úloh, ktoré pre neho vyplývajú zo zákona o obecnom zriadení a zákona o hlavnom meste, preto nemá finančné prostriedky potrebné na rozsiahle majetkovoprávne usporiadanie pozemkov pod stavbami, ktoré štát odovzdal žalovanému ako „danajský dar“ bez pozemkov. Uvedené skutočnosti a právne predpisy jednoznačne preukazujú, že daný stav nezavinil. V stavebnom a kolaudačnom konaní ho zastupovala spoločnosť Generálny investor Bratislavy, požiadala o vyvlastnenie pozemkov potrebných pre túto stavbu príslušný stavebný úrad. Ako vyplýva z vyvlastňovacieho rozhodnutia, neznámych vlastníkov, vrátane žalobcu, zastupoval v konaní Slovenský pozemkový fond. V súlade s vyvlastňovacím rozhodnutím zaplatil vyvlastňovaciu náhradu určenú znaleckým posudkom na účet Slovenského pozemkového fondu. Preto tvrdenie žalobcu o tom, že nezaplatil za tento pozemok žiadnu náhradu a pozemok bez platenia náhrady užíva od roku 2005, je tendenčné. Stavebné povolenie na stavbu „Cestná svetelná signalizácia Komárňanská-Slovnaftská ul.“ zo dňa 29.10.2004 bolo vydané v súlade s § 58 ods. 2 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov a žalovaný ako stavebník stavbu uskutočňoval na základe právoplatného stavebného povolenia. V čase právoplatnosti rozhodnutia Krajského stavebného úradu v Bratislave o pozmenení a zrušení časti vyvlastňovacieho rozhodnutia týkajúceho sa pozemku žalobcu bol tento objekt stavby už dokončený a stavebník požiadal o jeho kolaudáciu. Stavebný úrad dňa 6.7.2005 oznámil začatie kolaudačného konania, zn. A/2005/724-OBT, aj žalobcovi ako účastníkovi konania a rozhodnutím zo dňa 2.8.2005, doručeným aj žalobcovi, povolil predčasné užívanie stavby do majetkovoprávneho vysporiadania pozemku, s ktorým žalobca súhlasil. Tieto skutkové a právne skutočnosti potvrdila aj Krajská prokuratúra Bratislava listom zo dňa 4.7.2005, zn. Kd 2051/05-20, ktorým zamietla návrh žalobcu na podanie protestu proti postupu žalovaného ako špeciálneho stavebného úradu. Aj ako špeciálny stavebný úrad pre miestne komunikácie I. a II. triedy rešpektoval upozornenie prokurátora a povolil predčasné užívanie stavby, napriek tomu, že podľa stavebného zákona pri kolaudácii stavby stavebný úrad neskúma vlastnícke vzťahy k pozemkom. Prípadné zmeny vlastníckych vzťahov k nehnuteľnostiam v priebehu realizácie stavby nie sú podľa stavebného zákona dôvodom pre nevydanie kolaudačného rozhodnutia stavby (§ 81b stavebného zákona). V intenciách týchto záverov sa pokúsil rozšírením miestnej komunikácie dotknutý pozemok majetkovoprávne vysporiadať a ponúkol žalobcovi výkup za znalcom určenú cenu. Žalobca nesúhlasil s výkupom a domáhal sa zámeny tohto pozemku vo výmere 95 m² spolu s pozemku pod miestnou komunikáciou zabranou v roku 1960, spolu vo výmere 530 m², za ním vybraný stavebný pozemok určený na bytovú výstavbu, ktorý nezodpovedal charakteru určenému účelu užívania a všeobecnej hodnote zamieňaných pozemkov, s čím nesúhlasil. Zdôraznil ustanovenie § 120 stavebného zákona, § 3a, § 16 cestného zákona, § 5 zákona o obecnom zriadení, podľa ktorých v rámci preneseného výkonu štátnej správy je obec (žalovaný) špeciálnym stavebným úradom pre miestne komunikácie tak, ako všetky ostatné obce na území Slovenskej republiky, nakoľko im túto kompetenciu zveril štát zákonom. Nekonal teda nezákonne, svojvoľne. V závere vyjadrenia žalovaný zdôraznil, že súd prvej inštancie vykonal rozsiahle znalecké dokazovanie na preukázanie výšky náhrady za užívanie pozemku zastavaného stavbou miestnej komunikácie, rozhodnutie súdu prvej inštancie je jasné, zrozumiteľné a jeho odôvodnenie je pre strany sporu presvedčivé. Neuspokojenie nedôvodných, nepreukázaných a nezákonných požiadaviek strany sporu nemožno považovať za vadu rozhodnutia súdu. Odvolaciemu súdu navrhol rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku III., IV. a V. ako vecne správny potvrdiť.

4.1. Vo svojom vyjadrení k vyjadreniu žalovaného žalobca uviedol, že žalovaný uvádza nepravdy, ktoré navyše nie sú podložené žiadnymi dôkazmi. Mnohé zo skutočností uvedených v predmetnom vyjadrení

žalovaného tento v doterajšom konaní ani len netvrdil, ale vo svojom vyjadrení k odvolaniu ich nevedno prečo považuje za „preukázané“. K tvrdeniu žalovaného, že znalecký posudok ním predložený (znalecký posudok č. 56/2008 zo dňa 2.10.2008 od Ing. E. A.) nemôže mať rovnakú právnu silu ako posudok od súdom prvej inštancie ustanoveného znalca, zdôraznil, že dôkazy a tvrdenia strán sporu hodnotí súd podľa svojej úvahy a že žiaden dôkaz nemá predpísanú zákonnú silu (§ 191 C.s.p.); touto zásadou sa občianske súdne konanie riadilo aj v minulosti (napr. § 132 O.s.p., judikát R 4/1969). Znalecký posudok Ing. E. Ivanča má prednosť v tom, že bol vyhotovený v čase začatia súdneho sporu a má presné informácie o hodnotách pozemkov v danom čase. Oba ďalšie znalecké posudky Ing. J. z roku 2012, STU z roku 2014, boli vyhotovené až následne, niekoľko rokov po začatí súdneho sporu. Oba znalecké posudky sa „sťažovali“ na to, že nebolo možné presne určiť hodnotu sporného pozemku, okrem iného aj z toho dôvodu, že nemali dostatok podkladov z rokov 2008 - 2009 na presné určenie všeobecnej hodnoty pozemku a nájomného v tom čase. Naproti tomu znalecký posudok Ing. E. A. mal vzhľadom na čas jeho vyhotovenia najlepšiu možnosť reálne a objektívne zhodnotiť ceny nehnuteľností v relevantnom období - prílohami tohto posudku boli konkrétne ponuky realitných kancelárií z daného obdobia. Vyslovil presvedčenie, že znalecký posudok Ing. E. A. je jediný objektívny posudok v tomto konaní. Zdôraznil, že nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia si uplatnil nie špekulatívne, ale v spojitosti s primárnou požiadavkou na trvalé usporiadanie pomerov k neoprávnenej stavbe a len za dva roky späť (a nie napr. za desať rokov ako pri úmyselnom bezdôvodnom obohatení, hoci ťažko niekto postaví cestu na cudzom pozemku neúmyselne). Žalovaný a jeho právny predchodca pritom užívali pozemok žalobcu spolu 57 rokov. Sám žalovaný uviedol, že vznikol na základe zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v spojitosti so zákonom č. 377/1990 Zb. o hlavnom meste SR Bratislave. V rámci tohto zákona obec (Bratislava) podľa § 4 ods. 3 písm. f/ v rámci svojich samosprávnych funkcií o.i. zabezpečuje výstavbu a údržbu a vykonáva správu miestnych komunikácií, verejných priestranstiev, obecného cintorína, kultúrnych, športových a ďalších obecných zariadení, kultúrnych pamiatok. Na plnenie týchto funkcií má každá obec pridelené aj nemalé finančné prostriedky z rôznych zdrojov. Podľa § 7 zákona č. 369/1990 Zb. obec financuje svoje potreby predovšetkým z vlastných zdrojov, z dotácií zo štátneho rozpočtu, a z ďalších zdrojov. Prijmami obce podľa § 5 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy sú napr. výnosy miestnych daní a poplatkov, nedaňové príjmy z vlastníctva a prevodu vlastníctva majetku obce a z činnosti obce a jej rozpočtových organizácií, úroky, dary, výnosy dobrovoľných zbierok, sankcie za disciplínu, podiely na daniach v správe štátu, dotácie zo štátneho rozpočtu na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy, dotácie zo štátnych fondov, ďalšie dotácie zo štátneho rozpočtu, účelové dotácie z rozpočtu vyšších územných celkov, prostriedky z Európskej únie poskytnuté na konkrétny účel. Tým poukazuje na to, že žalovaný si pri výstavbe ciest iba plní svoje zákonom stanovené povinnosti, na ktoré má finančné prostriedky zo svojich vlastných zdrojov, ako aj zo zdrojov štátneho rozpočtu; v tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 2.12.2009, sp.zn. 28 Cdo 1127/2009. Nie je preto možné opomenúť, že žalovaný ako verejnoprávny subjekt v prípade súkromnoprávných vzťahov (nájomný vzťah, bezdôvodné obohatenie) vystupuje ako právnická osoba a jedným z imanentných princípov občianskoprávných vzťahov je rovnosť subjektov. Žalovaný sám uviedol, že podľa novelou doplneného ustanovenia § 24e zákona č. 135/1961 Zb. (zákonom č. 238/2013 Z.z. účinným od 1.12.2013) bolo vlastníčkovi cestnej komunikácie umožnené podať žiadosť o dodatočné vyvlastnenie pozemkov pod komunikáciou. Túto možnosť dodatočného vyvlastnenia však žalovaný od 1.12.2013 počas záverečných troch rokov konania pred súdom prvej inštancie nijako nevyužil. Hoci žalovaný ako právny subjekt neexistoval v čase prvého zásahu do vlastníckych práv jeho otca v roku 1960, ale žalovaný v postavení právneho nástupcu, od svojho vzniku v roku 1990, nielenže protiprávny stav nenapravil, ale naopak ešte k nemu pridal ďalšie neprávosti [v septembri 2004 nadobudlo právoplatnosť vyvlastňovacie rozhodnutie na jeho mŕtveho otca, na liste vlastníctva bol on (žalobca) zapísaný už od mája 2004 (najprv ako podielový spoluvlastník daných pozemkov a potom ako ich výlučný vlastník) a pred ním bol priamo v liste vlastníctva LV vedený jeho otec (s uvedením adresy, t.j. nejednalo sa o neznámeho vlastníka)]. Námitka žalovaného, že v stavebnom a kolaudačnom konaní ho zastupoval Generálny investor Bratislavy (GIB), je absolútne irelevantná, nakoľko GIB je priamo organizáciou žalovaného (mestská investorská a inžinierska organizácia). Žalovaný mal vedieť, že vyvlastňovacie rozhodnutie (na mŕtvu osobu) je ničotný právny akt, ktorý je nulitný od počiatku a hľadá sa na neho akoby nikdy neexistoval. Žalovaný si predčasné užívanie povolil do konečného majetkovoprávneho usporiadania pomerov s vlastníkom, k čomu do dnešného dňa nedošlo a stavba tak nie je skolaudovaná (napriek jej plnohodnotnému užívaniu) po dobu 12 rokov. Tvrdenie žalovaného, že vyvlastňovaciu náhradu zaplatil na účet Slovenského pozemkového fondu (SPF), považuje za úplnú

novotu (že náhrada bola vôbec vyplatená žalovaný spomenul teraz prvý krát), a jednak je toto tvrdenie nepreukázané. Žalovaný nepravdivo uviedol, že (žalobca) súhlasil s predčasným užívaním stavby do majetkovoprávneho usporiadania pozemku. Z výroku a aj z odôvodnenia rozhodnutia o povolení predčasného užívania stavby zo dňa 2.8.2005 je úplne zrejmý jeho nesúhlas. V ďalších podrobnostiach žalobca odkázal na svoje odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie. Má za to, že priznanie žalobou uplatneného bezdôvodného obohatenia v sume 15,46 €/m²/rok, ktoré je nižšie ako žalovaným bežne uplatňovaná minimálna cena 16,-- €/m²/rok, je to najmenšie, čo možno urobiť pre vyváženie nepravostí spáchaných proti nemu. Trval na svojom odvolacom návrhu.

4.2. Žalovaný sa už nevyjadril.

5. Žalobca, ale ani žalovaný, v konaní pred súdom prvej inštancie, v odvolacom konaní (v odvolaní, vo vyjadrení k odvolaniu, vyjadrení, žalovaného) nenavrhol súdu pri rozhodovaní o trovách konania zohľadniť ustanovenie § 257 C.s.p. a v tejto súvislosti vôbec ani len netvrdil rozhodujúce právne skutočnosti vzťahujúce sa k postupu súdu podľa ustanovenia § 257 C.s.p., následne tieto neodôvodnil a nepreukázal.

6.1. Krajský súd v Bratislave rozsudkom (rozhodnutím v poradí prvým) zo dňa 31.7.2019, č.k. 15 Co 122/2017-593, vo výroku I. rozsudok Okresného súdu Bratislava II. zo dňa 8.11.2016, č.k. 16 C 291/2008-525, potvrdil (§ 387 ods. I, ods. 2 C.s.p.) vo výroku IV., ktorým súd vo zvyšnej časti žalobu zamietol, vo výroku V., ktorým súd v tejto časti žalovanému priznal právo na náhradu trov konania v pomere 22 % z uplatnenej sumy; zmenil (§ 388 C.s.p.) vo výroku II., ktorým súd v časti, v ktorej konanie zastavil, priznal žalobcovi právo na plnú náhradu trov konania, tak, že žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Odvolací súd vo výroku II. svojho rozsudku odmietol (§ 386 písm. b/ C.s.p.) odvolanie žalobcu proti napadnutému rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku III., ktorým súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 6.400,-- € spolu s 10 % ročným úrokom z omeškania od 2.3.2009 do zaplatenia, do troch dní od právoplatnosti rozsudku; vo výroku III. svojho rozsudku odvolací súd priznal v odvolacom konaní úspešnému žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % (§ 396 ods. I, § 255 ods. I, § 262 ods. 2 C.s.p.).

6.2. Za dôvodné považoval odvolanie žalovaného proti rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku II., ktorým v časti, v ktorej súd konanie zastavil (v časti týkajúcej sa zaplatenia sumy 75.247,83 €) rozhodol o trovách konania tak, že žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, keď mal za to, že žalovaný procesne zaviniel zastavenie konania. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že počas celého súdneho konania nedošlo k finančnému vyporiadaniu medzi stranami sporu k parcelám č. XXXX/X a č. XXXXX/X. B. neinicioval do rozhodnutia súdu prvej inštancie usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemku pod stavbou, neposkytol žalobcovi žiadne finančné plnenie ani neinicioval konanie o usporiadanie vlastníckych práv v konaní o nariadení pozemkových úprav podľa osobitného predpisu. Až dňa 23.11.2015 došlo k uzavretiu kúpnej zmluvy medzi žalobcom a Národnou diaľničnou spoločnosťou a.s., Bratislava (ktorej zákonodarca priznával predkupné právo), predmetom ktorej boli aj sporné pozemky. Proti tomuto rozhodnutiu podal odvolanie žalovaný, pričom mal za to, že zastavenie konania späťvzatím žaloby v danej veci zaviniel sám žalobca. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedol, že existenciu tohto konania a trov v ňom vzniknutých zapríčinil (len) žalovaný a procesná vina na zastavení konania u neho (žalobcu) neexistuje. Obe strany teda boli toho názoru, že v konaní, ktoré bolo zastavené pre späťvzatie žaloby žalobcom, trovy má v zmysle ustanovenia § 256 ods. 1 C.s.p. znášať druhá strana. Kým jedna strana hovorila o zavinení zastavenia konania, druhá strana hovorila o existencii konania a trov v ňom vzniknutých.

6.2.1. Ak dôjde k zastaveniu sporového súdneho konania v dôsledku späťvzatia žaloby, potom je povinnosťou súdu pri rozhodovaní o trovách konania skúmať procesnú zodpovednosť pri zastavení konania na oboch procesných stranách, teda na strane žalobcu a aj na strane žalovaného. Pokiaľ žalobca žalobu musel zobrať späť pre správanie žalovaného, spočívajúce napríklad v úhrade žalovanej sumy po začatí konania, potom je potrebné konštatovať, že žalovaný procesne zaviniel zastavenie konania. Ak by ale žalobca žalobu zobral späť bez udania dôvodu alebo bez toho, aby išlo o reakciu na správanie žalovaného, a teda bez možnosti pričítať procesné zavinenie žalovanému, znáša trovy konania žalovaného žalobca.

6.2.2. Odvolací súd sa preto, rovnako ako súd prvej inštancie, zaoberal posúdením toho, ktorá zo strán sporu zaviniela zastavenie konania. Po zvážení všetkých dôkazov dospel odvolací súd k záveru, že v danej procesnej situácii nemožno spoľahlivo a najmä spravodlivým spôsobom určiť, či bola žaloba v časti týkajúcej sa zaplatenia sumy 75.247,83 € vo vzťahu k žalovanému podaná dôvodne. Nároky žalobcu v tejto časti boli totiž uspokojené nie žalovaným, ale v dôsledku zásahu tretej strany

(Národná diaľničná spoločnosť, a.s.), ktorý ale nie je orgánom žalovaného, jeho právnym nástupcom, právnym predchodcom, vo vzťahu k uvedenému nároku žalobcu medzi nimi neexistoval, neexistuje, nebol preukázaný (strany sporu ani len netvrdili) taký vzťah, z ktorého by vyplývalo, že plnenie jedným z nich vylučovalo plnenie druhým z nich; nebol a nie je stranou sporu. Vo vzťahu k žalovanému tak nebolo nad akúkoľvek pochybnosť vyriešené, že vo vzťahu k nemu sa žalobca oprávnené domáhal uspokojenia nárokov na zaplatenie sumy 75.247,83 €. Žalobca zobral žalobu v tejto časti späť len v dôsledku splnenia jeho nárokov treťou osobou; navyše z úplne iného skutkového a právneho dôvodu (uzavretie kúpnej zmluvy), ktorých základ a účinky nastali neskôr ako v období vymedzenom žalobou vo vzťahu k žalovanému. To v konečnom dôsledku znamená, že žalobca zaviniel zastavenie konania v časti týkajúcej sa zaplatenia sumy 75.247,83 € a z tohto dôvodu ho stíha povinnosť zaplatiť žalovanému trovy konania, ktoré účelne vynaložil na uplatňovanie a bránenie svojho práva. Vzhľadom na vyššie uvedené, odvolací súd podľa ustanovenia § 388 C.s.p. rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II., ktorým súd v časti, v ktorej konanie zastavil, priznal žalobcovi právo na plnú náhradu trov konania, zmenil tak, že žalovanému v uvedenej časti priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (§ 256 ods. 1, § 262 ods. 1 C.s.p.).

6.2.3. Pre úplnosť odvolací súd dôvodil, že pri rozhodovaní o nároku strán sporu na náhradu trov konania v zastavujúcej časti nepostupoval (aj) podľa ustanovenia § 257 C.s.p., podľa ktorého výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa, pretože tento postup (v sporovom súdnom konaní, v ktorom je súd viazaný návrhmi strán sporu, rozsahom a dôvodmi odvolania) strany sporu nenavrhl. Dôvodom hodným osobitného zreteľa na strane žalobcu však nemôže byť to, že nároky uplatnil proti žalovanému, že spor trval dlhé obdobie, ktoré nároky uspokojil tretí subjekt, nezávisle od žalovaného.

7. Na dovolanie žalobcu proti rozsudku odvolacieho súdu vo výroku o trovách prvoinštančného konania v zastavujúcej časti týkajúcej sa zaplatenia sumy 75.247,83 € Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 29.11.2021, sp.zn. 9 Cdo 114/2020 (č.l. 653 a nasl. spisu), rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 31.7.2019, sp.zn. 15 Co 122/2017, vo výrokoch o trovách prvoinštančného konania v zastavujúcej časti konania o zaplatenie sumy 75.247,83 € a trovách odvolacieho konania zrušil a v rozsahu zrušenia mu vec vrátil na ďalšie konanie. Podľa dovolateľa je neudržateľný právny názor odvolacieho súdu v tom, že aplikácia ustanovenia § 257 C.s.p. súdom je podmienená len na návrh sporovej strany. Zdôraznil, že súd v zmysle § 262 ods. 1 C.s.p. rozhoduje o nároku na náhradu trov konania aj bez návrhu (ex offa), a v tejto súvislosti zdôraznil R 21/1981, a navyše súd je povinný vytvoriť procesný priestor, aby sa k tomuto ustanoveniu mohla procesná strana vyjadriť a predložiť prípadné dôkazy na svoje tvrdenia. Odvolací súd takto nepostupoval, čím porušil jeho procesné práva. Namietal správnosť právneho názoru, že z procesného hľadiska zaviniel zastavenie konania o zaplatenie sumy 75.247,83 €, čo považoval i za odklon od judikatúry dovolacieho súdu a ústavného súdu. Odvolací súd dostatočne nezohľadnil všetky okolnosti prípadu vedúce ho k späťvzatiu žaloby. Z uvedených dôvodov považoval rozhodnutie odvolacieho súdu za arbitrárne, nedostatočne odôvodnené (nepreskúmateľné) a nespravodlivé.

7.1. Dovolačný súd s odkazom na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 17.9.2019, č.k. I. ÚS 387/2019-26; zo dňa 2.4.2020, č.k. I. ÚS 387/2019-60; zo dňa 15.8.2018, sp.zn. I. ÚS 275/2018; uzavrel, že ustanovenie § 420 C.s.p. implicitne zakotvuje prípustnosť dovolania aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorý tento rozhodoval o odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania.

7.2. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu je potrebné rovnaké kvalitatívne kritériá ako na odôvodnenie meritórneho rozhodnutia súdu uplatňovať aj na rozhodnutie o trovách konania, preto bolo povinnosťou odvolacieho súdu aj v tejto časti svojho rozhodnutia jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnáť sa so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie podstatné a právne významné, uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie o náhrade trov konania založil. Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t.j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver, súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť.

7.3. Ustanovenie § 257 C.s.p. predstavuje odchýlku od zásady zodpovednosti za výsledok a od zásady zodpovednosti za zavinenie. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania prichádza do úvahy v prípadoch, keď sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania, avšak súd dospieje k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná. Musí však ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený. Výnimočnosť môže spočívať tak v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach na strane účastníkov konania.

Pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa treba prihliadať na osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery všetkých účastníkov konania a tiež na okolnosti, ktoré viedli účastníkov k uplatneniu práva na súde a ich postoj v konaní (napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. M Cdo 14/99 z 1. septembra 2000). Mechanizmus rozhodovania o náhrade trov konania vychádza z toho, že súd si najskôr zistí naplnenie predpokladov na priznanie náhrady trov konania niektorej sporovej strany, či účastníka konania (zásada úspechu, zásada procesného zavinenia) a následne súd zisťuje, či tu (nie)sú dané výnimočné moderačné dôvody. Za také možno považovať najmä neprimeranú tvrdosť priznania náhrady trov konania, podiel oboch strán na vzniku a priebehu sporu, povahu a okolnosti sporu, zložitost' doposiaľ neriešenej právnej problematiky, osobné pomery strany sporu a iné. Pri kladnom zistení súd náhradu trov konania inak oprávnenému subjektu neprizná. Pri zápornom zistení súd v odôvodnení musí skonštatovať, že nezistil existenciu výnimočných dôvodov moderácie v zmysle § 257 C.s.p. a z tohto dôvodu zotrváva na prvotne (pôvodne) deklarovanom závere o náhrade trov konania. Bez úvahy súdu o (ne)uplatnení moderačného ustanovenia (§ 257 C.s.p.) v prípade aplikácie § 255 a § 256 ods. 1 C.s.p. nie je možné považovať rozhodnutie súdu o trovách konania za náležite odôvodnené, teda také, ktoré jasne dáva odpovede na rozhodné skutkové a právne otázky súvisiace s rozhodovaním o náhrade trov konania. Na účely moderácie nie je rozhodujúce, na základe akej zásady boli trovy uložené a ktorá strana ich má platiť; moderovať možno aj trovy zastaveného konania. Ak má byť rozhodnuté podľa § 256 ods. 1 C.s.p. treba mať na pamäti, že nárok na náhradu trov konania je nárokom, ktorý má oporu v ustanoveniach práva procesného a nie práva hmotného. Preto tiež o otázke, či strana sporu zavinila, že konanie bolo zastavené, možno uvažovať len z hľadiska procesného; dôvodnosť žaloby súd nemá skúmať z hľadiska hmotného práva. Rozhodnutie o trovách konania však nemá byť výsledkom mechanického posudzovania zavinenia či úspechu v procese, ale celkovým zhodnotením okolností prípadu (Zo súdnej praxe 4/2021, č. 34, IV. ÚS 480/2018). Súd v prípade použitia ustanovenia § 257 C.s.p. je povinný „vytvoriť procesný priestor“ umožňujúci stranám sporu vyjadriť svoje stanovisko k prípadnému použitiu tohto ustanovenia [rozsudok ESĽP Čepek proti Českej republike (sťažnosť č. 9815/10), nálezy Ústavného súdu Českej republiky sp.zn. PL. ÚS 46/13, sp.zn. I. ÚS 1593/15]. Podľa ustálenej súdnej praxe (napr. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 119/03, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 5 Cdo 67/2010) výnimočnosť použitia ustanovenia § 257 C.s.p., ako aj to, v čom súd videl, že išlo o prípad hodný osobitného zreteľa, musí byť náležite odôvodnené (I. ÚS 153/2018).

7.4. Považoval za nesprávny právny názor odvolacieho súdu v tom, že mu nesvedčilo bez návrhu strán zaoberať sa možnosťou aplikácie ustanovenia § 257 C.s.p., čím sa odmietol zaoberať prípadnou otázkou posúdenia ojedinelosti a výnimočnosti prejednávaneho sporu, ktorá mohla mať dopad na jeho rozhodovanie o trovách konania. Odvolací súd postupom priechiacom sa ustanoveniu § 262 ods. 1 C.s.p., podľa ktorého o nároku na náhradu trov konania rozhodne súd aj bez návrhu v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí, vylúčil aplikáciu § 257 C.s.p., s ktorého použitím by sa v danom prípade spájalo i právo strán vyjadriť sa k tomuto ustanoveniu (§ 382 C.s.p.). Ako nekonzistentné (protirečivé, vzájomne si odporujúce a zmätočné) dovolací súd hodnotí závery odvolacieho súdu o „nepostupovaní“ podľa § 257 C.s.p. a súčasne uvedením toho, čo súd nepovažuje za dôvod hodný osobitného zreteľa. Dovolací súd pri uvedených procesných nedostatkoch dospel k záveru, že odvolací súd nezohľadnil vyššie citované východiská ochrany základných práv a slobôd dovolateľa, preto jeho prístup pri rozhodovaní o trovách zastavujúceho konania nemožno hodnotiť inak ako taký, ktorý odporuje obsahu základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru a je naplnením dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. Takéto rozhodnutie vydané v konaní je postihnuté tak závažnou procesnou vadou, že nemôže byť považované za správne. Ako súvisiaci zrušil rozsudok odvolacieho súdu aj vo výroku o náhrade trov odvolacieho konania priznaných žalovanému.

7.5. V závere odôvodnenia uznesenia dovolací súd zdôraznil ustanovenie § 449 ods. I, § 450, § 455, § 453 ods. 3 C.s.p. Pokiaľ dovolateľ mienil namietat' i nesprávne právne posúdenie veci s poukazom na odklon od judikatúry dovolacieho, prípadne ústavného, súdu, dovolací súd pripomenul, že v zmysle ustanovenia § 421 ods. 2 C.s.p. dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ C.s.p. nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu o nároku na náhradu trov konania (§ 357 písm. m/ C.s.p.).

7.6. Z uznesenia dovolacieho súdu nevyplýva, žeby vytykal odvolaciemu súdu jeho právny názor a záver o tom, kto zavinil zastavenie konania, a teda o základe pre rozhodovanie o nároku na náhradu trov konania podľa § 262 ods. I, § 256 ods. I C.s.p.; teda že (žalobca) zavinil zastavenie konania v časti týkajúcej sa zaplatenia sumy 75.247,83 €.

8.1. Po rozhodnutí dovolacím súdom potom predmetom odvolacieho konania zostalo opätovne rozhodnúť odvolacím súdom o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II. zo dňa 8.11.2016, č.k. 16 C 291/2008-525, vo výroku II., ktorým súd v časti, v ktorej konanie zastavil (v časti týkajúcej sa zaplatenia sumy 75.247,83 €), priznal žalobcovi právo na plnú náhradu trov konania; ďalej zostalo opätovne rozhodnúť o trovách odvolacieho konania a následne tiež dovolacieho konania.

8.2. V ďalšom konaní tak odvolací súd postupoval, majúci na zreteli viazanosť právnym názorom vyslovený dovolacím súdom (§ 455 C.s.p.), ale aj návrhmi strán sporu, ich vyjadreniami, postavením v sporovom súdnom konaní. (Iba) o trovách konania rozhodol uznesením, keďže nejde o rozhodnutie vo veci samej (§ 378 ods. I, § 234 ods. I C.s.p.). S účinnosťou od 1.7.2016 civilný sporový proces upravuje zákon č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (C.s.p.), ktorým bol zrušený zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok. V nadväznosti na ustanovenie § 470 ods. I, ods. 2 C.s.p. odvolací i dovolací súd postupovali podľa Civilného sporového poriadku, na ktorý napokon odkazoval aj sám dovolateľ.

8.3. Na tomto mieste a v neposlednom rade odvolací súd dôvodí, že žalobca v konaní pred súdom prvej inštancie, v odvolacom konaní, nenavrhol súdu postupovať podľa ustanovenia § 257 C.s.p. a z tohto dôvodu netvrdil, nieto odôvodnil a preukázal, také skutočnosti, ktoré sú rozhodujúce pre postup súdu podľa ustanovenia § 257 C.s.p. a podľa zásad, na ktoré odkazuje dovolací súd; ani v dovolaní a ani neskôr ani len netvrdil, nieto odôvodnil a preukázal, také skutočnosti, ktoré sú rozhodujúce pre postup súdu podľa ustanovenia § 257 C.s.p. Odvolací súd zdôrazňuje, že ide o konanie, v ktorom je súd prvej inštancie viazaný žalobou, skutkovými tvrdeniami strán sporu, a teda aj odvolací súd je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 C.s.p.).

9.1. Podľa čl. 2 C.s.p. ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty (ods. I). Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo (ods. 2). Ak sa spor na základe prihliadnutia na prípadné skutkové a právne osobitosti prípadu rozhodne inak, každý má právo na dôkladné a presvedčivé odôvodnenie tohto odklonu (ods. 3).

9.2. Podľa čl. 3 ods. I C.s.p. každé ustanovenie tohto zákona je potrebné vykladať v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, verejným poriadkom, princípmi, na ktorých spočíva tento zákon, s medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie, a to s trvalým zreteľom na hodnoty, ktoré sú nimi chránené.

9.3. Podľa čl. 6 C.s.p. strany sporu majú v konaní rovné postavenie spočívajúce v rovnakej miere možností uplatňovať prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem prípadu, ak povaha prejednávanej veci vyžaduje zvýšenú ochranu strany sporu s cieľom vyvažovať prirodzene nerovnovážne postavenie strán sporu (ods. 1). Súd zohľadňuje špecifické potreby strán sporu vyplývajúce z ich zdravotného stavu a sociálneho postavenia (ods. 2).

9.4. Podľa čl. 8 C.s.p. strany sporu sú povinné označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie vo veci a podprieť svoje tvrdenia dôkazmi, a to v súlade s princípom hospodárnosti a podľa pokynov súdu.

9.5. Podľa čl. 11 ods. 4 C.s.p. súd pri rozhodovaní berie do úvahy len skutočnosti, ktoré vyšli najavo v tomto konaní, ak nejde o skutočnosti všeobecne známe alebo o skutočnosti ustanovené zákonom.

9.6. Podľa § 257 C.s.p. výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. (Inak úspešnej strane sporu proti neúspešnej strane sporu.)

10. Podľa Civilného sporového poriadku procesné povinnosti a procesné bremená tam upravené sú základnou procesnou povinnosťou sporových strán a je ich povinnosť uvádzať všetky podstatné a rozhodujúce skutkové okolnosti, z ktorých vyvodzujú svoju procesnú taktiku (útok alebo obranu); strany sporu majú povinnosť, už bez akéhokoľvek poučenia zo strany súdu, pokynov, pravdivo a úplne opísať všetky rozhodujúce skutkové okolnosti prípadu, vrátane trov konania. Nedodržanie tejto povinnosti vedie k neuneseniu bremena tvrdenia v civilnom procese. Ak strana sporu túto povinnosť tvrdenia nespĺní, súd je v rámci tzv. materiálneho vedenia sporu oprávnený a povinný k tejto skutočnosti prihliadnuť a vyhodnotiť ju v komplexe s inými procesnými povinnosťami a bremenami pri rozhodovaní sporu. Obsahom princípu kontradiktórnosti civilného sporového konania je existencia dvoch proti sebe stojacich sporových strán s kontradiktórnym záujmom na výsledku civilného procesu, teda že žalobca a žalovaný vyvíjajú procesnú aktivitu smerom k výsledku konania, ktorý by im bol na prospech. Teda podrobiť procesnej „debate“ všetko, čo v konaní vyšlo najavo, ku skutočnostiam uvádzaným stranou sporu a k vykonaným dôkazom. Procesný právny predpis nedovoľuje súdu poučiť stranu sporu, a to

ani o procesných otázkach, tak, aby bola v konaní úspešná, resp. aby jej prípadný neúspech nebol zohľadnený, aby tvrdila, odôvodnila a preukázala, skutočnosti ku konkrétnej otázke (problematike) a v akom rozsahu smerujúce v konečnom dôsledku k rozhodnutiu v jej prospech a na úkon druhej strany sporu; nedovoľuje za absolútnej absencie iniciatívy, tvrdenia, strany sporu zohľadniť zákonné ustanovenie a následne rozhodnúť v jej (neúspešnej strany sporu) prospech. Nepochybne aj postup podľa ustanovenia § 257 C.s.p. do tejto kategórie spadá. Ak by súd z úradnej povinnosti postupoval podľa ustanovenia § 257 C.s.p. (ako výnimočné ustanovenie) v prospech neúspešnej strany sporu a v neprospech úspešnej strany sporu, bez pochybností by tým porušil rovnosť zbraní. V konaní nemožno aplikovať ustanovenie § 382 C.s.p. Zákonné podmienky aplikácie tohto ustanovenia sa viažu na rozhodnutie súdu o nárokoch vo veci samej; vecou samou nie je rozhodovanie o trovách konania (Civilný sporový poriadok. Komentár. Štefček, Ficová, Baricová, Mesiarkinová, Bajánková, Tomašovič a kolektív. C.H.Beck 2016, str. 1271).

11.1. Je notoriou, že ustanovenie § 257 C.s.p. (do 30.6.2016 ustanovenie § 150 O.s.p.) je mimoriadne ustanovenie, predstavuje odchýlku zo zásady zodpovednosti za výsledok (§ 255 C.s.p.) a aj zo zásady zodpovednosti za zavinenie (§ 256 ods. I C.s.p.). Rovnako je notoriou, čo všetko je súd povinný pri aplikácii ustanovenia § 257 C.s.p. skúmať. Podľa právneho názoru odvolacieho súdu v konaní podľa Civilného sporového poriadku ale môže aplikovať ustanovenie § 257 C.s.p. len na námietku, návrh, strany sporu a až potom skúmať, či strana sporu tvrdí, odôvodňuje a preukazuje k tomu rozhodujúce právne skutočnosti.

11.2. V prejednávanej veci, ako je uvedené vyššie, v konaní pred súdom prvej inštancie, v odvolacom konaní v poradí prvom, strany sporu, osobitne dovolateľ, absolútne nenavrhli súdu postupovať pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania podľa ustanovenia § 257 C.s.p. a z tohto dôvodu potom ani neprednášali, netvrdili, nielo odôvodnili a preukázali, také skutočnosti, ktoré sú rozhodujúce pre postup súdu podľa ustanovenia § 257 C.s.p. Za tohto skutkového stavu potom odvolací súd rozsudkom (rozhodnutie v poradí prvé) zo dňa 31.7.2019, č.k. 15 Co 122/2017-593, zmenil (§ 388 C.s.p.) rozsudok Okresného súdu Bratislava II. zo dňa 8.11.2016, č.k. 16 C 291/2008-525, vo výroku II., ktorým súd v časti, v ktorej konanie zastavil, priznal žalobcovi právo na plnú náhradu trov konania, tak, že žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Po zvážení všetkých dôkazov dospel odvolací súd k záveru, že v danej procesnej situácii nemožno spoľahlivo a najmä spravodlivým spôsobom určiť, či bola žaloba v časti týkajúcej sa zaplatenia sumy 75.247,83 € vo vzťahu k žalovanému podaná dôvodne. Nároky žalobcu v tejto časti boli totiž uspokojené nie žalovaným, ale v dôsledku zásahu tretej strany (Národná diaľničná spoločnosť, a.s.), ktorý ale nie je orgánom žalovaného, jeho právnym nástupcom, právnym predchodcom, vo vzťahu k uvedenému nároku žalobcu medzi nimi neexistoval, neexistuje, nebol preukázaný (strany sporu ani len netvrdili) taký vzťah, z ktorého by vyplývalo, že plnenie jedným z nich vylučovalo plnenie druhým z nich; nebol a nie je stranou sporu. Vo vzťahu k žalovanému tak nebolo nad akúkoľvek pochybnosť vyriešené, že vo vzťahu k nemu sa žalobca oprávnené domáhal uspokojenia nárokov na zaplatenie sumy 75.247,83 €. Žalobca zobral žalobu v tejto časti späť len v dôsledku splnenia jeho nárokov treťou osobou; navyše z úplne iného skutkového a právneho dôvodu (uzavretie kúpnej zmluvy), ktorého základ a účinky nastali neskôr ako v období vymedzenom žalobou vo vzťahu k žalovanému. To v konečnom dôsledku znamenalo, že žalobca zaviniel zastavenie konania v časti týkajúcej sa zaplatenia sumy 75.247,83 € a z tohto dôvodu ho stíha povinnosť zaplatiť žalovanému trovy konania, ktoré účelne vynaložil na uplatňovanie a bránenie svojho práva (§ 256 ods. I, § 262 ods. I C.s.p.). Pri rozhodovaní o nároku strán sporu na náhradu trov konania v zastavujúcej časti súd (nemohol postupovať) nepostupoval (aj) podľa ustanovenia § 257 C.s.p., pretože tento postup (v sporovom súdnom konaní, v ktorom je súd viazaný návrhmi strán sporu, rozsahom a dôvodmi odvolania) strany sporu nenavrhli. Uzavrel, že dôvodom hodným osobitného zreteľa na strane žalobcu nemohlo byť to, že nároky uplatnil proti žalovanému, že spor trval dlhé obdobie, ktoré nároky uspokojil tretí subjekt, nezávisle od žalovaného. Tieto svoje závery odvolací súd uviedol v písomnom vyhotovení rozsudku (§ 378 ods. I, § 236 C.s.p.). Je tiež notoriou, že o trovách konania súd rozhoduje uznesením a charakter uznesenia nestráca ani v prípade, ak je obsiahnuté v rozsudku.

11.3. Odvolací súd daným rozhodnutím (rozsudkom zo dňa 31.7.2019, sp.zn. 15 Co 122/2017) rozhodoval aj o trovách konania, keďže rozhodoval vo veci samej a postupoval tak podľa ustanovenia § 262 ods. I C.s.p. Nemal reálnu možnosť, strany sporu mu možnosť nedali, posudzovať či sú a presne aké alebo nie sú u nich, osobitne u žalobcu, dôvody hodné osobitného zreteľa pre postup súdu podľa ustanovenia § 257 C.s.p. a ak áno či a ako sa dotkne použitie § 257 C.s.p. úspešnej protistrany. Keďže teda prostriedok procesného útoku, procesnej obrany, ohľadne § 257 C.s.p., nebol uplatnený vôbec, súd prvej inštancie, ale ani odvolací súd, nemal čo posudzovať z pohľadu ustanovenia

§ 257 C.s.p. Súd pri rozhodovaní o trovách konania vychádzal len z obsahu spisu a tvrdení, odôvodnení a preukázaní, rozhodujúcich skutočností stranami sporu; potom ani nebola daná možnosť vytvoriť strane sporu procesný priestor, aby sa k tomuto ustanoveniu mohla vyjadriť a predložiť prípadné dôkazy na svoje tvrdenia. Iná situácia by bola v prípade, ak by niektorá strana sporu navrhla postup podľa ustanovenia § 257 C.s.p., tvrdila, odôvodnila a preukazovala rozhodujúce skutočnosti, o čo ale nejde v prejednávanej veci.

12. Stanovisko uverejnené v R 21/1981, na ktoré odkázal dovolateľ, nemožno aplikovať v prejednávanej veci, v spore upravenom Civilným sporovým poriadkom. Bolo prijaté za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku [zákon č. 99/1963 Zb. v znení účinnom v čase prijatia záveru (do 31.3.1983); O.s.p.]. Občiansky súdny poriadok upravoval postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov občanov a organizácií, ako aj výchova na zachovávanie zákonov a pravidiel socialistického spolužitia, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam spoluobčanov (§ 1). Občianske súdne konanie bolo jednou zo záruk socialistickej zákonnosti a slúžilo na jej upevňovanie a rozvíjanie. Každý mal právo dovolať sa na súde ochrany práva, ktoré bolo ohrozené alebo porušené (§ 3). Súdny poskytovali občanom i organizáciám poučenie o ich právach a povinnostiach, pomáhali im pri uplatnení ich práv a všestranne dbali o to, aby nikto pre nedostatok právnych znalostí neutrpel ujmu (§ 5). V konaní postupoval súd v súčinnosti so všetkými, ktorí sa zúčastňovali konania, tak, aby sa čo najúčelnejšie zistil skutočný stav veci a aby ochrana práv bola rýchla a účinná (§ 6).

12.1. Z toho vyplýva, že súdy boli povinné poskytovať účastníkom konania poučenie o ich právach a povinnostiach, pomáhať im pri uplatnení ich práv, všestranne dbať o to, aby nikto pre nedostatok právnych znalostí neutrpel ujmu, zistiť skutočný stav veci; teda aj vo vzťahu k § 150 O.s.p. (Ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať.), a teda poučať ich aj o možnosti aplikovať ustanovenie § 150 O.s.p., resp. z úradnej povinnosti skúmať možnosť aplikácie ustanovenia § 150 O.s.p. Táto povinnosť však nevyplývala z ustanovenia § 150 O.s.p., ale z ustanovenia § 1, § 3, § 5, § 6 O.s.p.; zásad, ktoré v danom čase ovládali sporové súdne konanie.

12.2. Podľa Civilného sporového konania je ťažisko sporu prenesené na strany sporu, aby tieto, aby boli v konaní úspešné, tvrdili všetky skutočnosti svedčiacie v ich prospech, odôvodnili ich a preukázali (čl. 8 C.s.p.). V opačnom prípade ich stíha strata úspechu v spore; v predmetnej právnej veci žalobcu pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania v časti týkajúcej sa čiastočného späťvzatia žaloby. Súd nezisťuje skutočný stav veci, zisťuje skutkový stav veci na základe chovania strán sporu; so zdôraznením čl. 11 ods. 4 C.s.p., podľa ktorého súd berie do úvahy len skutočnosti, ktoré vyšli najavo v tomto konaní. Všeobecne známe, ani ustanovené zákonom, nie sú skutočnosti smerujúce k aplikácii ustanovenia § 257 C.s.p. Civilný sporový poriadok teda upravuje úplne odlišné zásady civilného sporového konania.

12.3. Žalobca mal reálnu možnosť prednášať návrhy, rozhodujúce právne skutočnosti, tvrdiť, odôvodniť a preukázať, aj vo vzťahu k § 257 C.s.p., ktorú ale nevyužil. Najvyššia súdna autorita doteraz nedala zjednocujúce stanovisko k tomu, ako v civilnom sporovom konaní postupovať podľa ustanovenia § 257 C.s.p., keďže ide o mimoriadny inštitút, či z úradnej povinnosti ako za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom do 31.3.1983, alebo len na námietku strany sporu (za účinnosti Civilného sporového poriadku; resp. aj za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku v neskoršom období po jeho podstatných zmenách). Túto odpoveď nedávajú ani označené rozhodnutia Ústavného súdu slovenskej republiky, Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Odpoveď na túto otázku nedávajú ani ďalšie rozhodnutia, napr. uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 25.2.2009, sp.zn. 4 M Cdo 2/2008; zo dňa 25.1.2012, sp.zn. 6 Cdo 208/2011; zo dňa 24.9.2014, sp.zn. 2 Sži 17/2013; uznesenie Krajského súdu v Nitre zo dňa 4.12.2013, sp.zn. 5 CoP 55/2013; nález Ústavného súdu slovenskej republiky zo dňa 10.10.2018, sp.zn. I. ÚS 168/2018; zo dňa 10.1.2019, č.k. II. ÚS 261/2018-43.

12.4. Naopak v obdobnej právnej veci Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze zo dňa 12.11.2021, č.k. III. ÚS 470/2021-35, ústavnej sťažnosti nevyhovet, hoci sice sťažovateľ v konaní pred súdom prvej inštancie navrhol rozhodnúť podľa ustanovenia § 257 C.s.p., avšak sťažovateľ ani len netvrdil dôvody hodné osobitného zreteľa, a tak súd, už bez ďalšieho, podľa § 257 C.s.p. nepostupoval (čl. 11 ods. 4 C.s.p.); sťažovateľ si nesplnil povinnosť vyplývajúcu mu z čl. 8 C.s.p.

13.1. Rozhodujúcim hľadiskom pri rozhodovaní o trovách konania bol a naďalej je úspech/neúspech strán sporu vo veci samej v celom rozsahu, resp. ich pomerný úspech a aký; resp. zodpovednosť na zastavení konania. Predmetné súdne konanie bolo síce začaté v roku 2008 za účinnosti Občianskeho

súdneho poriadku, avšak o trovách konania už bolo nevyhnutné rozhodnúť podľa Civilného sporového poriadku (§ 470 ods. I, ods. 2 C.s.p.), čo sa aj stalo. Zo späťvzatia žaloby, ako je uvedené vyššie, vyplýva, že žalobca žalobu v časti týkajúcej sa zaplatenia sumy 75.247,83 € zobral späť z dôvodu, že tretí subjekt, nezávislý od žalovaného a od predmetu sporu, sporné nehnuteľnosti nadobudol do svojho vlastníctva na základe kúpnej zmluvy uzavretej so žalobcom, ktorý aj kúpnu cenu poskytol. Potom jeho (žalobcu) stíha povinnosť zaplatiť protistrane (žalovanému) trovy konania účelne vynaložené na bránenie svojho práva podľa zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 256 ods. I, § 262 ods. I C.s.p. Treba ešte pripomenúť, že žalobca sa voči žalovanému domáhal zaplatenia sumy 75.247,83 € ako jednorazovej náhrady za vecné bremeno, trvalé obmedzenie vlastníckeho práva k označeným nehnuteľnostiam bez bližšieho určenia právneho titulu, ktoré nároky ale žalovaný neuspokojil, pre správanie žalovaného žalobca žalobu sčasti späť nechal.

13.1.1. Na tomto mieste je potrebné zopakovať, že dovolací súd nenamietal nesprávnosť záveru odvolacieho súdu v tom, kto zavinil zastavenie konania v časti týkajúcej sa zaplatenia sumy 75.247,83 €. 13.2. Zhrnúc všetko vyššie uvedené odvolací súd dôvodí, že len skutočne z výnimočných dôvodov možno aplikovať ustanovenie § 257 C.s.p., kedy úspešnej strane nárok na náhradu trov konania priznaný nie je, avšak až po tom, čo takýto postup strana sporu navrhne a splní si povinnosť tvrdenia a dôkaznú povinnosť. V predmetnom súdnom konaní strany sporu, osobitne žalobca, ani len netvrdili, žeby takéto výnimočné dôvody existovali. Ide o konanie, v ktorom je súd viazaný žalobou, rozsahom a dôvodmi odvolania, a teda aj pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania bolo na strane sporu (v predmetnej právnej veci predovšetkým na žalobcovi a aj v pozícii sťažovateľa pred ústavným súdom), aby navrhla, tvrdila, postup podľa ustanovenia § 257 C.s.p., odôvodnila a preukázala výnimočné dôvody pre nepriznanie nároku na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom úspešnej strane sporu. Žalobca si túto povinnosť nespĺnil, súdu neposkytol základ pre rozhodovanie podľa § 257 C.s.p., a tak odvolací súd nemal zákonnú možnosť zohľadniť v prospech žalobcu ustanovenie § 257 C.s.p. Napokon ani z ústavnej sťažnosti nevyplýva, žeby sťažovateľ argumentoval konkrétnymi výnimočnými dôvodmi pre rozhodnutie o trovách konania podľa ustanovenia § 257 C.s.p., ktoré odvolací súd nezohľadnil pri rozhodovaní a zohľadniť mal. V tejto súvislosti odvolací súd opakuje zákonnú zásadu rovnosti strán sporu (čl. 6 ods. I C.s.p.), zdôrazňuje to, že žalovaný nezapríčinil vznik daného súdneho sporu, nesťažil jeho priebeh, nezapríčinil späťvzatie žaloby; že žalovaný, ako v tejto časti procesne úspešná strana sporu, za tohto stavu, mal legitímne očakávanie, že mu bude priznaný nárok na náhradu trov konania vyvolaného žalobcom vynaložené ním na účelné uplatňovanie, bránenie, svojho práva.

14. Odvolací súd s odkazom na vyššie uvedené dôvody, riadiac sa tiež právnym názor Ústavného súdu Slovenskej republiky vyslovený, v obdobnej právnej veci, v náleze zo dňa 12.11.2021, č.k. III. ÚS 470/2021-35, rozhodol spôsobom uvedeným vo výroku I. tohto uznesenia.

15. Pre úplnosť a v neposlednom rade odvolací súd uvádza ešte nasledovné. Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení zo dňa 12.12.2013, sp.zn. IV. ÚS 697/2013, poukázal na svoj právny názor, podľa ktorého právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v rozhodnutiach vo veci samej nemajú charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky, napriek tomu protichodné právne závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie (obdobne napr. IV. ÚS 49/06, III. ÚS 300/06). Z rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva Beian v. Rumunsko (č. 1) zo 6. decembra 2007 vyplýva, že rozdielna judikatúra v skutkovo rovnakých, prípadne podobných veciach je prirodzenou súčasťou vnútroštátneho súdneho systému (v zásade každého súdneho systému, ktorý nie je založený na precedensoch ako prameňoch práva). K rozdielnej judikatúre prirodzene dochádza aj na úrovni najvyššej súdnej inštancie. Z hľadiska princípu právnej istoty je ale dôležité, aby najvyššia súdna inštancia pôsobila ako regulátor konfliktov judikatúry a aby uplatňovala mechanizmus, ktorý zjednotí rozdielne právne názory súdov v skutkovo rovnakých alebo podobných veciach.

16. Keďže teda žalobca zavinil zastavenie konania v časti týkajúcej sa zaplatenia sumy 75.247,83 €, je nositeľom povinnosti uspokojiť žalovanému nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie v rozsahu 100 % (§ 262 ods. I, § 256 ods. I C.s.p.). Pre postup súdu (prvej inštancie, odvolacieho súdu) žalobca nevytvoril, pre absolútnu pasivitu, reálnu možnosť posúdiť otázku nároku na náhradu trov konania z pohľadu ustanovenia § 257 C.s.p. Odvolací súd potom zmenil (§ 388 C.s.p.) rozsudok Okresného súdu Bratislava II. zo dňa 8.11.2016, č.k. 16 C 291/2008-525, vo výroku II., ktorým súd v

časti, v ktorej konanie zastavil, priznal žalobcovi právo na plnú náhradu trov konania, tak, že žalovanému priznáva nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

17. Žalovaný bol úspešný aj v odvolacom konaní v poradí prvom (v rozsahu jeho odvolania, v rozsahu odvolania žalobcu, v ktorom žalobca úspešný nebol), v poradí druhom, keďže v rozsahu jeho odvolania bol úspešný, a tak mu odvolací súd priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % (§ 396 ods. 1, § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 C.s.p.).

18. Žalobcovi úspešnému v dovolacom konaní v celom rozsahu (z procesného hľadiska; keďže v konečnom dôsledku v dovolacom konaní bol rozsudok odvolacieho súdu v ním namietanom rozsahu zrušený), odvolací súd priznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 % (§ 453 ods. 1, ods. 3, § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 C.s.p.). O výške náhrady všetkých trov konania rozhodne súd prvej inštancie postupom podľa ustanovenia § 262 ods. 2 C.s.p.

19. Odvolací súd prijal rozhodnutie jednohlasne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1.5.2011; § 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

(1) Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

(2) Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 C.s.p.).

(1) Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

(2) Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

(1) Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

(2) Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

(1) Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

(2) Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 C.s.p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 C.s.p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 C.s.p.).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C.s.p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C.s.p.).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C.s.p.).